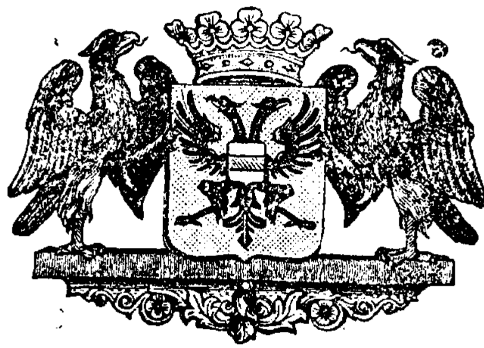
Jaargang 113. Dingsdag, 26 September 1854. No. 77.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen door deze ter algemeene kennis, dat door den RAAD, bij besluit van den 23sten dezer, no. 1, tot WETHOUDER der GEMEENTE is benoemd de Heer Mr. **RUDOLF IJSBRAND MULLER**, in plaats van den Heer Mr. J. J. CREMERS, die zijn ontslag heeft ingezonden.

GRONINGEN, 25 September 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

VERKOOP VAN TURF.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* maken bekend, dat door den Heer Mr. **J. L. TRIP**, RENTMEESTER van de STADS VEENEN en TER-APEL, onder nadere goedkeuring, ten overstaan van den heer Mr **J. C. VAN SLOOTEN**, Notaris te *Veendam*, op WOENSDAG den 27sten September 1854, des voormiddags precies te tien uur, ten Huize van den Verlaatsmeester H. G. SAP, te *Stads-Kanaal*, publiek, in **zes perceelen**, aan de meestbiedenden zal worden verkocht:

De **STADS VIERDE TURF**, welke dit jaar op het *Stads-Kanaal* gegraven is.

De Voorwaarden van Verkoop zullen *vier dagen* bevorens ten Huize van Verkoop ter lezing voorliggen.

GRONINGEN, 14 September 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Aanbesteding
VAN
HARDE TURF EN BRANDHOUT.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* gedenken, bij *enkele inschrijving*, ten dienste van het RAADHUIS, aan te besteden:

1. De LEVERING van **100** Ton **HARDE ZWARTE TURF**, en
2. IDEM van **12,000** stuks **BERKEN BRANDHOUT.**

De Voorwaarden van Levering zullen, van heden, ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen.

Vóór of uiterlijk op DONDERDAG den 5den October 1854, zullen de MONSTERS aan het RAADHUIS moeten worden bezorgd, terwijl bij het MONSTER een INSCHRIJVINGBRIEFJE moet worden overgelegd, van buiten voorzien van dezelfde merken als het Monster.

GRONINGEN, 25 September 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

GROOTE VERHURING
VAN
STADS BEHUISDE EN ONBEHUISDE LANDEN
TE
Ter Apel en Ter Haar.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* maken bekend, dat op den 25sten OCTOBER e.k., door Mr. **J. L. TRIP**, RENTMEESTER van de STADS VEENEN en TER APEL, ten overstaan van Mr. **J. S. G. KONING**, Notaris te *Wedde*, onder hunne nadere goedkeuring, te *Ter Apel*, publiek, voor den tijd van **zes jaren**, **te huur** zullen worden aangeboden: de navolgende **BEHUISDE PLAATSEN**, staande en gelegen te *Ter Apel* en *Ter Haar*, t. w.:

te Ter Apel:

de 1ste ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 15 B. Bouw-, 6 B. 50 R. Hooi- en 19 B. Weiland;
de 2de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 20 B. Bouw-, 15 B. Hooi- en 17 B. Weiland;
de 3de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 20 B. Bouw-, 17 B. Hooi- en 20 B. Weiland;
de 4de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 15 B. Bouw-, 9 B. Hooi- en 20 B. Weiland;
de 5de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 19 B. Bouw-, 15 B. Hooi- en 18 B. Weiland;
de 6de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 13 B. Bouw-, 14 B. Hooi- en 18 B. Weiland;
de 7de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 10 B. Bouw- en 22 B. Hooiland, waaronder ongecultiveerde grond;
de 8ste ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 12 B. Bouw- en Hooiland;
de 9de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 16 B. Bouw-, Hooi- en Weideland.

te Ter Haar:

de 1ste ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 14 B. Bouw-, 11 B. Hooi- en 39 B. Weiland, waaronder ongecultiveerde grond;
de 2de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 9 B. Bouw-, 10 B. Hooi- en 37 B. Weiland, waaronder ongecultiveerde grond;
de 3de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 9 B. Bouw-, 7 B. Hooi- en 27 B. Weiland, waaronder ongecultiveerde grond;

benevens 119 losse perceelen **ONBEHUISDE LANDERIJEN**, waaronder pl.m. 36 perceelen Bouwland, te zamen groot 60 Bunders;
27 perceelen Hooi- en Weiland, te zamen groot 113 Bunders;
50 perceelen Gronden, te zamen groot 221 Bunders;
en 6 perceelen Hooi- en Weiland, te zamen groot 13 Bunders, gelegen in de markte van *Rooswinkel*, terwijl bovendien nog jaarlijks pl.m. 78 B. **TOPGRAS** en **NAWEIDE** zullen worden gepresenteerd.

Inlichtingen zijn van heden af aan te bekomen ten KANTORE van opgemelden RENTMEESTER, te *Groningen*; terwijl de Voorwaarden van Verhuring uiterlijk 14 dagen bevorens op verschillende Plaatsen in de GEMEENTEHUIZEN, of andere gewone LOKALEN, ter lezing zullen worden gelegd.

GRONINGEN, 11 September 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* maken bekend, dat op de SECRETARIE ter lezing ligt een EXEMPLAAR van het door Z. Exc. den Heer MINISTER van BINNENLANDSCHE ZAKEN vastgesteld **MODELREGLEMENT voor STOOMBOOTDIENSTEN.**

GRONINGEN, 25 September 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

INSPECTIE VAN VERLOFGANGERS
DER
Nationale Militie.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen ter kennis van al de MANSCHAPPEN der NATIONALE MILITIE, die zich met Onbepaald Verlof in deze Gemeente bevinden, om het even tot welke Ligting zij behooren, en uit welke Provincie zij afkomstig zijn, met uitzondering van de hieronder vermelden, dat de **INSPECTIE** over die VERLOFGANGERS zal worden gehouden op **MAANDAG den 2den October** 1854, in eene der ZALEN van de GARNIZOENS-INFIRMERIE, aanvang nemende des voormiddags te negen uur.

Dat, ten einde de Verlofgangers niet langer dan noodig op de Inspectie te doen verblijven, bepaald is, dat de bovenbedoelde Verlofgangers op den gemelden dag ter plaatse voornoemd zullen opkomen in de navolgende orde, te weten:

des voormiddags te *negen* uur degenen, wier geslachtsnamen beginnen met de letters A, B, C, D, E, F, G, H, I en J;

te *tien* uur degenen, wier geslachtsnamen beginnen met de letters K, L, M, N, O, P, R, S, T, U, V, W, IJ en Z.

Wordende diensvolgens de bedoelde VERLOFGANGERS bij dezen gelast, om precies op het juiste, voor ieder hunner bepaalde uur bij het gebouw der GARNIZOENS INFIRMERIE alhier, present te zijn, gekleed in uniform en voorzien van alle zoodanige Kleeding- en Equipementstukken, als bij het vertrek van het Korps aan hen mogten zijn gelaten, alsmede van hunne Zakboekjes en van de Certificaten litt. H. H., welke zij van het Bestuur hunner Gemeente, tegen inhouding van hunnen Verlofpas, hebben bekomen; zullende door den Heer Kolonel, Militie-Commissaris in deze Provincie, een arrest van twee tot zes dagen worden opgelegd aan elken man, die zonder wettige en door den Burgemeester dezer Gemeente aangenomene redenen van de Inspectie mogt achterblijven.

Even als zulks vroeger plaats had, zullen de voorwendsels van onbekendheid met den tijd der Inspectie, of van geene afzonderlijke Citatie te hebben ontvangen, evenmin als van afwezigheid in beroepsuitoefeningen, als wettige redenen voor het verzuimen der Inspectie worden gehouden, tenzij, in het laatste geval, de Verlofganger de vereischte toestemming daartoe verkregen en vooraf van zijne afwezigheid aan den Burgemeester behoorlijk kennis zal hebben gegeven, waaronder echter niet begrepen is het geval van vertrek naar buitenslands, als waaromtrent vergunning van hoogere Autoriteit wordt vereischt. Het wordt bij dezen aan de verlofhebbende Manschappen der Nationale Militie wel expresselijk herinnerd, dat door de Departementen van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog bepalingen zijn gemaakt ten aanzien van zoodanige Verlofgangers, die zich aan insubordinatie schuldig maken of hunne Kleeding- en Equipementstukken mogten hebben verwaarloosd, hoezeer zij met hun Korps hebben afgerekend, en dat dus ten aanzien van deze zal worden gehandeld, zoo als daarbij is voorgeschreven, ten einde de schuldigen in dezen te straffen.

Van deze Inspectie zijn verschoond: *a.* de Miliciens die in dit jaar aan de najaarsoefening zullen hebben deelgenomen; *b.* de Miliciens der ligting van 1852, die gedurende 15 maanden bij de Kavallerie, Artillerie en het Bat. Mineurs en Sappeurs, of langer dan vier maanden bij de Infanterie in werkelijke dienst zijn geweest; *c.* de Verlofgangers van de ligting van 1854, die zonder Kleeding- en Equipementstukken zich in de Gemeente bevinden.

GRONINGEN, 25 September 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BUREAU VAN POLITIE.

De navolgende GOEDEREN zijn ter herkenning ten Burele van Politie gedeponeerd:

1. **EEN GOUDEN OORRING**, gevonden in de maand Mei 1854.
2. **EENE GOUDEN HOOFDSPELD met GITTEN KOP**, gevonden in Julij 1854.
3. **EENE DITO**, gevonden in Augustus 1854.
4. **EENE VIERKANTE GOUDEN HEEREN DOEKSPELD met Vierkanten Gelen STEEN**, gevonden den 18den September 1854.
5. **EENE ZILVEREN BROCHE met PERLE d'AMOUR OVAAL SCHILD**, gevonden den 24sten September 1854 in de Visscherstraat.
6. **EEN PAKKET**, waarin **Jongens- en Vrouwen Slaapmutsen, Mans Overhemd** en eenige andere **Katoenen Voorwerpen.**
7. **TWEE ZILVEREN BROCHES of DOEKSPELDEN van CANTILLEWERK.**
8. Twee stukjes **GESMOLTEN GOUD**, welke te koop zijn gepresenteerd, onder voorwendsel van te zijn gevonden.

NIEUWSTIJDINGEN.

CHINA.

In de Londensche *Times* van j.l. Woensdag leest men eene vertaling van een uit Nanking onlangs ontvangen geschrift; het is afkomstig van de leiders der Chinesche revolutie, en alles behalve bemoedigend voor degenen welke die revolutie als eene beweging van Christelijke strekking met blijde hoop begroetten. In dat geschrift is wel sprake van den Hemelschen Vader, van den Zoon en van den Heiligen Geest of Trooster; maar bij de lezing blijkt het aldra, dat aan deze namen geen Christelijke denkbeelden worden gehecht: de man, die den Keizer van China naar de kroon steekt, laat zich als een goddelijk persoon vereeren en Zoon Gods noemen; hij handelt naar hemelsche bevelen, van boven ontvangen door tusschenkomst van eenen zijner medestanders, die onmiddellijk met het Opperwezen in aanraking is en daarom den naam van den Heiligen Geest of Trooster voert. Die bevelen bevatten geen diepzinnige leerstukken of verheven zedeleessen; zij betreffen de regeringsdaden, de inrigting van het hof, en zelfs de hofplegtigheden. Zoo wordt bevolen, dat de vorst niet met overhaasting doodvonnissen mag doen uitvoeren; dat hij vrouwelijke dienstboden niet wegens elk gering vergrijp met den rotting mag slaan; dat de vermoedelijke troonsopvolger niet moet uitgaan bij regenachtig weder; dat de vorst zwangere vrouwen zachtaardig behandelen en niet met geschoeiden voet schoppen mag, enz.

NOORD-AMERIKA.

Hollandsche Kolonie SHEBOYGAN, 29 Augustus.

De hitte was hier van Maandag tot op Zaturdag der afgeloopene week bijna ondragelijk, ja, inderdaad zoo drukkend, dat iemand met moeite zijn dagelijksch werk verrigten kon. Bijkens onze weerkundige waarnemingen, was de afgeloopene de warmste week van dezen zomer, en gepasseerden *Woensdag de warmste dag*, wanneer de thermometer 's namiddags te 2 uur 96 *graden* teekende, iets zeer buitengewoons in deze gematigde luchtstreek.

— De beroemde Duitsche reizigster *Ida Pfeifer* bevond zich gepasseerden Woensdag, op hare terugreize van Minnesota, te Milwaukie, en zoude zich van daar op reis begeven naar het Superior-meer, om van daar naar Buffalo te reizen.

— Aan een privaat schrijven uit New-York, ontleent men de volgende bijzonderheden: „De zucht tot vestiging van woonplaats in het westen, schijnt ook sedert eenigen tijd onder de in deze stad wonende Hollanders de overhand genomen te hebben; zoo ver mij bewust is, zijn tot dat einde sedert eene maand van hier naar Chicago en Grand Rapids negen Hollandsche huisgezinnen vertrokken, die verscheidene jaren hier gewoond hebben, en zal dit voorbeeld welligt met der tijd nog door meer anderen gevolgd worden. De reden hiervoor opgegeven is deze, dat alle levensbehoeften hier in New-York zoo schrikkelijk duur worden, dat het voor een werkman met de thans zoo hooge huur onmogelijk is vooruit te komen, en men dus niets meer heeft dan hetgeen tot het dagelijksch onderhoud noodig is. En dit is inderdaad ook zoo, want voor omtrent zes jaren konde men met een dollar meer doen, dan thans met anderhalve. Ik geloof dat dit ook veel veroorzaakt wordt door de sterke toeneming der bevolking, want zoo als ik hoor, wordt de bevolking der stad New-York op ongeveer 700,000 inwoners geschat.

— In de berigten uit New-York werd voor eenigen tijd met ophef gewaagd van de door den heer *Ericsson* beproefde aanwending der verhitte dampkringslucht tot het voortstuwen van schepen. Thans wordt gemeld, dat die uitvinding niet voldoet, en dat het met *Ericsson's* toestel voorziene schip, in plaats daarvan, een gewoon stoomtuig zal ontvangen.

RUSLAND. — TURKIJE.

Volgens berigten uit Konstantinopel, van den 16den Sept., heeft de Porte besloten eene nieuwe ligting van 60,000 man voor haar leger uit te schrijven en, wanneer dat aantal manschappen in de eerste week der aanstaande maand October nog niet bijeengebragt mogt zijn, hare Christen onderdanen tot de gewapende dienst op te roepen.

Het *Journal de Constantinople* van den 9den behelst den tekst van verschillende documenten waarvan reeds per telegraaf werd melding gemaakt. In de eerste plaats telt men daaronder het keizerlijke bevelschrift betrekkelijk de naauwkeurige en strenge tenuitvoerlegging van den Tanzimat. Daaruit blijkt, dat gewigtige hervormingen worden voorbereid. Het betreft vijftien of zestien wetsontwerpen, strekkende tot toelating der raja's in het Ottomanische leger, de bezoldiging van de christelijke geestelijkheid, de afschaffing der privilegiën van bijzondere vereenigingen, in een woord, de volkomen gelijkstelling der onderdanen van den Sultan.

Prins *Napoleon* heeft kapitein *Maudunit* met 12,000 musketten naar *Schamyl* afgezonden.

De eerste tijdingen van de Krim-expeditie zijn uit Konstantinopel den 16den Sept. ontvangen. Den 14den zijn 25,000 Engelschen, 25,000 Franschen en 8000 Turken, te zamen 58,000 man geallieërden, in veiligheid en zonder eenigen tegenstand te ontmoeten, op de Krim in de nabijheid van Eupatoria, geland. De transportschepen zijn naar Varna teruggekeerd, om van daar de reserve-troepen mede naar de Krim over te brengen. De bevolking van Konstantinopel heeft met de levendigste belangstelling deze berigten ontvangen, en ziet met de meest gespannen verwachting verdere tijdingen aangaande de zoo grootsche onderneming te gemoet. De geestdrift der troepen liet niets te wenschen over.

Eupatoria, of Koslof, waar de Engelsch-Fransche troepen thans ontscheept zijn, is eene versterkte stad, twintig mijlen ten noorden van Sebastopol. Hare bevolking, weleer aanzienlijk, bedraagt thans slechts 4000 zielen. Er is eene niet groote doch veilige handelshaven, waarvoor eene reede die tegen den noordewind is beschut. De ontscheping kon plaats hebben op het uitgestrekte opene strand van kaap Baba, ten westen van Eupatoria. Alsdan moest echter de stad belegerd zijn geworden, hetgeen veel tijd zou hebben gekost, daar die vesting een garnizoen telt van 15,000 man. Het is dus waarschijnlijk dat de ontscheping van de andere zijde, op de Zuidoostelijke kust zal hebben plaats gehad, waar het strand eveneens uitgestrekt en open is. Op dit punt is een groot zoutmeer, van de zee gescheiden door eene zandplaat waarover een weg loopt. Er is op dit gedeelte der kust noch schiereiland noch landtong waar men zich kon versterken om er een dépôt van te maken. Men vooronderstelt alzoo, daar het leger zich onmiddellijk op weg heeft begeven, dat het door een' snellen marsch een punt zal trachten te bereiken meer nabij Sebastopol, en welk punt vooraf geschikt bevonden zal zijn tot opbrenging van eene wapenplaats om de ontscheping van het zware materiëel te kunnen beschermen. Zoodanige punten zijn zeker door de Russen versterkt, en de ontscheping kon er zeer bezwaarlijk worden. Doch het gekozen punt, welk dan ook, zal door de vereenigde troepen van de tegenovergestelde zijde kunnen worden aangevallen, en zij zullen zonder zwarigheid de versterkingen en batterijen kunnen vermeesteren wier verdedigingsmiddelen van de landzijde waarschijnlijk onvoldoende zullen zijn. Men moet aannemen dat de veld-artillerie en hare caissons tegelijkertijd met de troepen zullen zijn ontscheept, die zich anders niet, zooals men meldt, meer binnenwaarts in het vijandelijke land zouden hebben kunnen begeven.

Het gekozen landingspunt levert dit belangrijke voordeel op, dat van daar bruikbare wegen bestaan, eerst naar Simferopol en van daar naar Sebastopol; deze wegen hebben te zamen eene lengte van ongeveer 100 Eng. mijlen, en zullen naar alle waarschijnlijkheid door de bevelhebbers verkozen worden boven een' korteren, maar veel bezwaarder tigt langs de kust. Ook zullen de troepen, indien zij eerst naar Simferopol trekken, het meest gevreesde gevaar, gebrek aan drinkwater, ontgaan, naardemaal in de omstreken van die stad en vervolgens tusschen haar en Sebastopol verscheidene rivieren gevonden worden.

Er is een brief van lord *Raglan* bekend geworden, die de dagteekening draagt van „de Krim den 13den Sept." Daarin wordt gezegd, dat de vijandelijke versterkingen langs de kusten onbeduidend zijn; dat drie regementen Eupatoria bezet hebben zonder eenigen wederstand te ontmoeten en dat het leger den volgenden dag op 20 mijlen ten zuiden zal ont-

schepen, gelijk dan ook door bovenstaande latere berigten is bevestigd.

Uit Russische bronnen wordt verzekerd, dat de Russen zich niet hebben verzet tegen de landing der geallieërden op de Krim, omdat de Russische krijgsmagt op dat schiereiland niet sterk genoeg is om met goed gevolg te kunnen weêrstand bieden. De russische troepen in de Krim tellen niet meer dan 38,000 man, behalve de 12,000 man sterke bezetting van Sebastopol.

Verder behelzen de Engelsche en Fransche bladen een tal van dépêches, meldende het bombardement van Odessa, Perekop, Anapa, enz. door divisiën van de vereenigde vloten, om de Russen steeds te verontrusten en nopens de bedoelingen der expeditie te misleiden. De *Indépendance Belge* verzekert, dat al die berigten onjuist zijn, en dat op het voor die operatiën aangegeven tijdstip geen enkel kanonschot was gerigt, noch tegen Odessa, noch tegen Anapa, noch tegen eenig ander punt der kust.

Men verzekert dat de Russische vloot zich dezer dagen uit de haven van Sebastopol begeven en eenen kleinen kruistogt noord- en zuidwaarts, tot op eene zekere hoogte, gedaan heeft. Wat hiervan echter zij, zal nader moeten blijken.

De Russische stadskommandant van Odessa heeft, volgens de *Soldatenfreund*, van de admiraals der Westersche mogendheden eene depèche ontvangen met het berigt, dat verscheidene schepen der groote armada in de haven van Odessa zullen bijleggen. Mogten, zoo heet het in die depèche, de Russische strandbatterijen ook slechts een schot op deze schepen afvuren, dan zoude dit als een teeken beschouwd worden, om dadelijk tot de vernieling van Odessa over te gaan. Op het slot merken de admiraals op, dat zij verre verwijderd zijn van het denkbeeld, om Odessa, haren omtrek en haven als een onzijdig punt te beschouwen.

Een correspondent van de *Times* ziet de zaak der expeditie naar de Krim niet zoo helder in als vele anderen. Hij gelooft dat zij, die dagelijks de tijding van Sebastopols val verwachten, minstens tot Kersmis geduld zullen moeten oefenen; ja hij acht het mogelijk dat men zich met het bezetten van sommige punten der Krim zal moeten tevreden stellen, om die tot grondslagen van groote operatiën in het voorjaar te leggen. Al houdt, zegt hij verder, de cholera op, de gewone koortsen, aan die luchtstreek eigen, zullen nog een aantal krijgslieden ten grave slepen en veler moed doen zinken. Hij berekent dat iedere divisie van het Engelsche leger in de Zwarte zee reeds minstens een regement aan verschillende ziekten verloren heeft.

— De *Moniteur* heeft voor eenige dagen gemeld dat 2000 man der Fransche troepen den Piraeus zouden verlaten, en naar Athene vertrekken; thans behelzen de Parijsche dagbladen eene dépeche uit Athene, waarin gezegd wordt dat Koning *Otto* op de aanvrage dienaangaande van den Franschen kommandant, een weigerend antwoord heeft gegeven en zelfs verklaard heeft, dat hij de residentie zoude verlaten, indien de regering de vraag mogt bewilligen. Het ministerie beraadslaagde hierover nog en had nog niets besloten. De heer *Maurocordato* heeft verklaard dat hij den Koning zoude volgen.

— Den 16den September heeft vorst *Gortschakoff* de regering van het vorstendom Moldavie overgegeven in handen van den heer *Constantin Stourdza*, Moldavisch minister van binnenl. zaken; terwijl baron *Budberg*, de gewezen Russische commissaris-generaal in de vorstendommen, de leden van den raad van bestuur heeft herinnerd dat het hun pligt was het land te regeren overeenkomstig de bestaande wetten."

De Russen zijn geheel verdwenen uit Moldavië; noch in dit vorstendom, noch in Wallachije, noch in Dobrutscha is één Russisch soldaat gebleven Bij hun vertrek uit Moldavië hebben zij al de bruggen over den Pruth vernield.

Alle goederen, rijtuigen, bedienden enz. van vorst *Paskewitsch*, stadhouder over Polen, zijn den 16den te Warschau uit Jassy teruggekomen, hetwelk als een nieuw bewijs kan strekken, dat voornoemde vorst niet andermaal naar het oorlogstooneel denkt te vertrekken.

Uit Petersburg wordt, onder dagteekening van den 14den September, gemeld, dat de geheele tweede divisie der garde, de tweede brigade van de artillerie der garde, en het regement huzaren van de garde van daar naar Warschau vertrokken zijn, met al den toestel voor eenen veldtogt en voor een kampement.

— De jongste berigten uit Stokholm van den 15den bevestigen geenszins hetgeen men vroeger gemeld had betreffende een togt van geallieërde troepen in de Oostzee tegen Ulricasborg bij Sweaborg, bij welke gelegenheid batterijen opgeworpen, dat stadje verwoest en Russische kanonneerbooten vernield zouden zijn.

De *Bulldog* is te Dantzig aangekomen van Ledsund, met berigten van den 19den. De Fransche vloot is op weg om naar Frankrijk terug te keeren. De *Austerlitz* heeft op eene rots gestooten, doch is weder vlot gekomen, nadat men 20 kanonnen had over boord geworpen.

Een gedeelte der troepen, welke deelgenomen hebben aan de bemagtiging van Bomarsund, is reeds in Frankrijk ontscheept. Over eenige weken zullen de vloten insgelijks de Oostzee verlaten, zonder iets meer ondernomen te hebben. In Engeland houdt men het niet voor waarschijnlijk, dat de admiraal *Napier*, van wien zijne landgenooten meer ijver en vastberadenheid hadden verwacht, het bevel over de vloten in het Noorden zal behouden in den aanstaanden veldtogt, en reeds opperen de Engelsche dagbladen onderscheidene gissingen omtrent den vlootvoogd, die hem zoude opvolgen. Natuurlijk kan men aan de mededeeling der namen geenerlei gewigt hechten, daar het bewind zelf nog niet beraadslaagd heeft over deze zaak.

— Volgens berigten uit Jerusalem van den 8sten, had de plegtige intogt van den nieuwen patriarch den 28sten Augustus plaats gehad. De consuls van Frankrijk en Oostenrijk hebben de plegtigheid bijgewoond. Het eskorte was zeer prachtig en bestond uit Katholijken; ook bevonden zich daaronder Muzelmannen.

(*Laatste berigten.*) Het 6de Oostenrijksche legerkorps, dat reeds gemobiliseerd was, heeft bevel bekomen, om Italie binnen te rukken. — Van de Krim zijn geene tijdingen ontvangen.

De Fransche *Moniteur* meldt, dat na eenige onderhandeling betreffende de bezetting der Donauvorstendommen, besloten is, dat de Fransche, Engelsche en Turksche legers daartoe steeds zullen mogen medewerken. Ten einde alle misverstand te voorkomen heeft de Keizer van Oostenrijk, per telegraaf, aan den generaal *Hess* bevel gezonden, om aan de bewegingen der Turken tegen Galatz en Ibraïla, indien deze aan *Omer*-pacha noodig voorkomen, geene hindernissen in den weg te leggen.

Een brief uit Odessa van den 12den Sept. bevat allerlei onrustbaren orde geruchten. Zoo wil men onder ander anderen, dat op 4 punten van de stad hoeveelheden steenkolen bijeengebragt zijn, om bij eene landing en voorwaarts trekken der vijandelijke troepen haar in brand te steken. Op den 12den Sept. bevonden zich in de nabijheid 14 schepen der geallieerden. De divisie van den admiraal *Lyons* lag in de zee-engte van Kertch bij Jenikalé. Anapa en Kaffa zouden geblokkeerd zijn. Naar men zeide, zouden op het einde van September de generaal *Annenhoff*, de opperbevelhebber van Odessa, eene zamenkomst houden met prins *Gortschakoff* te Tiraspol of Bender.

Berigten uit Rudschuck deelen mede, dat er een oproer heeft plaats gehad onder de ongeregelde Turksche troepen, bij welke gelegenheid *Omer*-pacha hen heeft omsingeld. Op den deswege gedanen eisch, weigerden zij de wapenen over te geven, maar schoten op de soldaten, waarna de artillerie op hen terug schoot, met dat gevolg, dat 400 hunner gedood werden. De overige manschappen werden hierna ontwapend en huiswaarts gezonden.

Te Toulon is men ijverig bezig met het uitrusten van schepen voor het derde eskader dat met het voorjaar gereed moet zijn.

Een brief uit Berlijn spreekt van eene nieuwe circulaire van het Weener kabinet van den 14den September ten aanzien der kwestiën, welke het aan het comité voor de Oostersche zaken van het Duitsch verbond heeft voorgesteld over de verdaging dier vergadering. Men verzekert, dat Oostenrijk in die circulaire zoude afzien van het verlangen, dat een gedeelte van het bond. contingent werd opgeroepen, maar dit laatste wordt door anderen tegengesproken. Daaromtrent is men het echter eens, dat de overeenstemming tusschen Oostenrijk en Pruissen, ten aanzien van de gemeenschappelijke houding in de tegenwoordige omstandigheden op het punt is van hersteld te worden.

Een rijke Russische koopman uit Rustow, *Rachmanow*, heeft 8000 stuks Heiligenbeelden aan de Russische vloot in de Oostzee ten geschenke gegeven; zegge achtduizend!

ITALIE.

Uit Turyn meldt men, dat het Sardinische gouvernement bepaaldelijk eerlang, en wel zonder raadpleging van den Pauselijken Stoel, aan de wetgevende kamers maatregelen zal voorstellen tot eene hervorming der kerk zoo als door de liberale partij in Piemont sinds lang noodig wordt geacht, en wel vooreerst bepaaldelijk de opheffing van zekere kloosterorden, met toeëigening van derzelver goederen aan den Staat ter bevordering van godsdienstige en kerkelijke doeleinden.

SPANJE.

Bij een besluit der Koningin van Spanje van den 3den Mei j.l. was bepaald, dat in het Escuriaal, vooral met het doel om dat aloude en in 's lands historie merkwaardige gebouw in stand te houden, eene vereeniging van kloosterlingen zou worden gevestigd. De Koningin heeft dat besluit thans ingetrokken, op grond dat daarbij de voorschriften van het concordaat en van 's lands wetgeving niet waren in acht genomen. Deze maatregel is genomen op eene voordragt van het geheele ministerie, waarin tevens gezegd wordt dat het zoodra mogelijk een voorstel aan Hare Majesteit zal doen tot bereiking van het doel, waartoe die klooster-vereeniging op het Escuriaal was gevestigd. Onder de tegenstanders der in Spanje bestaande orde van zaken wordt deze stap aangemerkt als een voorbode van andere tegen de kerk of de geestelijkheid gerigte maatregelen des gouvernements; bepaaldelijk vreesde men dat het gouvernement, ten einde de schatkist van een volslagen bankroet te redden, de hand aan de kerkelijke, gelijk misschien ook aan de gemeentelijke goederen zou slaan, daar het, welligt zelf van zulke uitersten afkeerig, daartoe desniettemin zou gedrongen kunnen worden door het drijven der volksleiders en door het geroep om vermindering van belastingen. Dat het besluit omtrent de kloosterbroeders van het Escuriaal van meer gewigt is dan het oppervlakkig schijnt, wordt opgemaakt uit de omstandigheid, dat het door het geheele ministerie is voorgedragen, en niet door dengene alleen onder wiens departement het behoorde.

Een der prinsen van het koninklijk huis, don *Henrique*, heeft aan de junta van Madrid eenen brief geschreven, waarin hij de gewapende burgerij der hoofdstad prijst als vol liefde voor orde en voor vrijheid, en den wensch te kennen geeft om in hare gelederen opgenomen te worden. Dit feit, zegt een berigtgever, kenschetst den staat der zaken beter dan dan een omstandig tafereel.

Een telegrafisch berigt uit Madrid van den 16den Sept. meldt dat de politie huiszoeking gedaan heeft in een gebouw, waarin men vermoedde dat de gezant der Vereenigde Staten, de heer *Soulé*, zich bevond, maar dat hij er vruchteloos gezocht is.

(*Laatste berigten.*) Te Antequera hebben onlusten plaats gehad; de werklieden hebben wederom machines vernield. De oorzaak dezer ongeregeldheden is onbekend.

Het dagblad *El Tribuno* deelt mede, dat Koning *Ferdinand* van Portugal, wel is waar aan de autoriteiten van Lissabon bevel had gegeven, om *Maria Christina* met de eer, aan haren rang verschuldigd, te ontvangen, maar dat hij tegelijker tijd aan den hertog *van Rianzares* heeft doen weten, dat de regering van Portugal niet veroorloofde, dat zij langdurig op Portugeesch grondgebied zou verblijven.

Het dagblad *Europa* is weder verschenen. Het behelst een allerhevigst artikel tegen de regering, omdat het niet arbeidt aan de verbetering van het welzijn des lands, en al de vruchten der jongste revolutie doet verloren gaan.

DUITSCHLAND.

De beroemde *Alexander von Humboldt* vierde den 24sten dezer te Berlijn zijnen 85sten verjaardag. Zijne ligchaams- en geestvermogens blijven nog onverzwakt en met onafgebroken ijver blijft hij zich aan de wetenschap toewijden.

— Den Koning van Pruissen is een verzoekschrift ingezonden, om de herstelling te vragen van de oude *Strassen-Raucher-Licenz*. In alle steden met meer dan 5000 zielen zou men tegen betaling van een zeker jaargeld verlofkaarten zich moeten aanschaffen, om op straat te mogen rooken!

— Van wege de Hannoversche regering is aan het Pruissische kabinet medegedeeld, dat de goederen-contrôle in het binnenland, en wel aan de grenzen bij Nederland, met betrekking tot de koffij, op nieuw een' aanvang genomen heeft.

— Het Katholijk congres, dat te Keulen werd verboden, zal te Mainz worden gehouden.

— Uit Memel wordt van den 16den berigt, dat op dringende aanvrage van kapt. *Heathcote*, kommandant van de Engelsche oorlogskorvet *the Archer*, de lading kaas, jenever en tabak, welke het Hollandsche handelsschip *Minima* te Amsterdam had ingenomen, eerstdaags in genoemde Pruissische haven, openbaar zal worden verkocht ten voordeele van de Engelsche kruisers.

— Op de telegrafen-linie van Duisburg naar de Nederlandsche grenzen is een tweede draad gespannen.

— De commissie tot ondersteuning der door den watervloed ongelukkig gewordenen in Silezië heeft eene vernieuwde oproeping tot hulp gedaan. Er wordt in gemeld, dat het stroomgebied van den regteroever van de Oder in eene lengte van 40 en in eene breedte van 1 à 2 mijlen verwoest is. Tweehonderd plaatsen stonden of staan onder water. De schade wordt naar millioenen berekend. En om de mate dezer ramp vol te maken, komen nog de reeds overal uitbrekende krankheden, die bij de ongezonde woningen, bij het gebrek aan voedingsmiddelen en toereikende verzorging ligt in epidemiën kunnen overgaan.

— Men verzekert dat op dit oogenblik Engelsche en Fransche ingenieurs zich bezig houden met het afbakenen van eene linie voor een reeds lang ontworpen kanaal tusschen Rassowa en Kustendje langs den bekenden Trajanus-wal. De loop van den Donau in de Zwarte zee zoude meer dan 40 mijlen verkort en de scheepvaart op die rivier geheel aan de Russische controle onttrokken worden.

ZWITSERLAND.

De openbare meening verklaart zich al meer tegen het houden van groote zamentrekkingen van troepen. Indien de bondsraad bij de uitvoering van zijn besluit dienaangaande volhardt, dan zouden al ligt de regeringen van sommige kantons zich hiertegen kunnen verzetten en weigeren hunne troepen naar de legerplaatsen te laten oprukken.

(Een nader berigt zegt dat de bondsraad, om redenen van gezondheid, besloten heeft, het bijeentrekken van troepen te staken.)

ZWEDEN en NOORWEGEN.

De Zweedsche regering heeft, naar men verneemt, bij de standen des rijks eene vermeerdering aangevraagd van het krediet van $2\frac{1}{2}$ millioen thlr., in Febr. dezes jaars aan haar verleend, ten einde de vroegere neutraliteitsverklaring van Zweden behoorlijk te blijven handhaven.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 21 September.

De jeugdige prins *van Wallis* zal spoedig bij de koninklijke marine in dienst treden, en wel als luitenant aan boord van het schip *Royal Albert.*

— De Haagsche troonrede werd door de avondbladen te $3\frac{1}{2}$ uur 's namiddags in haar geheel medegedeeld.

— Uit eene opgaaf nopens de ontvangst van het glazen paleis bij Sydenham, gedurende de eerste drie maanden deszelfs bestaan, blijkt, dat er na aftrek van onkos[ten] eene som van 70,000 £ is overgeschoten.

— Terwijl thans, naar alle waarschijnlijkheid, hevig [ge]streden wordt in de Krim, gaat men ijverig voort met [het] afzenden van versterking van manschappen en van [aller]hande krijgsbenoodigdheden naar het tooneel des oorlogs.

— Sir *Moses* en lady *Montefiore* bezochten gisteren [de] Joodsche krijgsgevangenen te Bomarsund op de gevan[gen]schepen; zij schonken aan ieder hunner £ 5 en buiten [dien] aan iederen Jood 5 sh. en aan iedere Jodin 10 sh., tot [be]strijding der kosten voor de ophanden zijnde feestdagen. [De] Engelsche autoriteiten hebben afzonderlijke kajuiten [voor] het loofhuttenfeest in gereedheid laten brengen. Ook de [...] zendelingen *Hahn* en *Cox* hebben de gevangenschepen [be]zocht en een aantal bijbels uitgedeeld. Men maakt de [op]merking, dat de Russen de zorg voor hun geestelijk we[lzijn] dankbaar erkennen.

— De sterfte aan de cholera in deze hoofdstad is in [de] verl. Zaturdag geëindigde week gedaald van 2025 tot 16[...]

— Te Windsor worden de vertrekken, voor tien [...] door Keizer *Nikolaas* betrokken, in gereedheid gebragt [voor] Keizer *Napoleon*, die, naar men zegt, tegen Kersmis [in] Engeland verwacht wordt.

— Men verneemt dat *Beaumont-Lodger*, oud verblijf [van] lord *Ashbrook*, voor Koningin *Christina van Spanje* ge[kocht] is. Het ligt 3 uren van Windsor.

— Vrijdag j.l. begaven 900 inwoners van het Ie[rsche] stadje Enniskillen en de omstreek zich naar het nabijgel[egen] Derry, om met de zoogenaamde Oranje-lieden van die pl[aats] openlijk hunne geestdrift voor de zaak van het Protestantismus ten toon te spreiden. Schoon alle onnoodige de[mon]stratiën werden vermeden, geschiedde echter genoeg om [het] ligt ontvlambare Iersche bloed op te zetten. Des avonds ke[erde] de schare over den spoorweg terug; maar de trein werd op [eeni]gen afstand van Enniskillen, juist waar de baan aanmerke[lijk] opgehoogd is, door eenige op de rails geplaatste steenbl[ok]ken gestuit; de locomotief sprong uit het spoor, m[aar] raakte door den schok tevens los van den trein, zoo[dat] alleen de stoker het leven verloor, en enkele andere [per]sonen min of meer zware wonden bekwamen. Eenige sp[oor]wegarbeiders zijn vervolgens in hechtenis genomen. Men [ver]moedt hierin een' snooden aanslag van godsdiensthaat, [en] vreest dat men weldra uit Ierland berigt zal ontvangen [van] wraakoefeningen van de zijde der Protestanten.

— Te Bury heeft dezer dagen een man zijne v[rouw] voor een souverein verkocht aan een' arbeider, met [...] zij ongeoorloofden omgang scheen gehad te hebben. [...] in een wijnhuis volbragte verkoop verwekte zooveel afsch[uw] bij de buren, dat partijen genoodzaakt waren den om[trek] te verlaten; ook hebben zij hun ontslag van hunne mee[sters] bekomen.

— De *New-York Herald* van den 2den Sept. zegt, dat [in] Noord-Amerika tot dus ver nog geen geval van cholera [zich] heeft vertoond in huizen, waar gaslicht brandt. Hier in [En]geland heeft men de opmerking gemaakt, dat na den zwa[ren] brand te Varna de cholera plotseling hare kracht heeft [ver]loren. Ook in de middeneeuwen, tijdens het heerschen [der] pest, heeft men gemeend heil te ontwaren in het onderhoud van groote vuren op de straten. De zuivering der lucht d[oor] vuur schijnt dus mede aanbevelenswaardig.

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 September.

Men is steeds ijverig bezig met het inrigten van het [ge]bouw voor de algemeene tentoonstelling. Als eene bijzonder[heid] wordt gemeld, dat de minister *Fould* de bewaarpl[aats] voor rottingen en regenschermen in dat gebouw verpacht [heeft] aan de bejaarde tooneelkunstenares *Georges.* Sommigen [bere]kenen, dat deze bewaarplaats, bij een behoorlijk beheer, [eene] winst van 90,000 à 100,000 fr. zal kunnen afwerpen.

— De minister van openbaar onderwijs heeft aan de p[re]fecten eene circulaire doen toekomen, waarin deze uitgenoo[digd] worden, om hem een bijzonder rapport betreffende die onder[wij]zers in te zenden, welke zich gedurende de heerschende [ziek]te bijzonder hebben onderscheiden in het verligten der lijd[en]de klasse.

— De cholera is uit Parijs zoo goed als verdwenen. [Het] bulletin van den 17den bevatte 3 gevallen, dat van den 18[den] wel is waar 8, maar dit getal is vermoedelijk een gevolg [van] den Zondag en Maandag. Vier arrondissementen hebben [in] de laatste week geen enkel choleragevál opgeleverd. Het c[ij]fer van al de choleragevallen door geheel Frankrijk bedro[eg] volgens *l'Union Médicale* op den 14den Sept. 82,050.

— Men verzekert dat de generaal *Lespinasse*, van wi[en] in den laatsten tijd zooveel gesproken is, te Parijs blij[ft] en slechts dan naar het leger in het Oosten terugkeer[en] zal, in geval de bemagtiging van Sebastopol gelukt, als wa[n]neer hij den maarschalk *de St. Arnaud* den staf van eerste[n] maarschalk van Frankrijk zoude overbrengen; eene onder[...]scheiding, welke tot dus verre alleen aan *Turenne*, *Villa[rs]* en *Soult* is te beurt gevallen.

— Bij de dezer dagen aanvangende groote manoeuvres v[an] het Noorder leger, waaraan niet minder dan 100,000 ma[n] zullen deel nemen, zal ook, naar men verzekert, de belege[...]ring van Calais voorgesteld worden en verscheidene vesting[...]werken, met name het voor nutteloos gehouden fort Nieula[y] in de lucht springen.

— De Parijsche *Presse* berigt dat de graanprijzen in Frank[...]rijk weder stijgen, niettegenstaande den goeden uitslag van de[n] graanoogst, en geeft als oorzaak daarvan mede op, dat spe[...]culanten groote partijen tarwe en rogge opkoopen voor d[e] bereiding van alcohol, die men in Frankrijk, na de herhaald[e] mislukking van den wijnoogst, ook reeds uit beetwortels b[e]gonnen is te vervaardigen.

— Te Lyon is eene prachtige shawl voor de Keizerin ge[...]weven, welke aan de fabrijk niet minder dan 40,000 fr. kos[t]. Het hoofddessin zijn de kunstig ineen gewevene wapens va[n] Frankrijk en Engeland. De rand bestaat uit eene guirland[e] van rozen en leliën.

— De heer *Soulé*, Amerikaansch gezant te Madrid, is [...] Toulouse aangekomen.

— Te Rijssel is eene tweede helsche machine ontdekt. [...] instructie der zaak wordt ijverig voortgezet.

Van den 23sten. De *Moniteur* behelst een besluit, waarb[ij] vreemde brandewijn bij den invoer wordt toegelaten en b[...] regt op den invoer van onvermengde alcohol wordt bepaald [...] 15 francs per hectoliter.

BELGIE.

BRUSSEL, 20 September.

De Koning is gisteren te Bieberich aangekomen. Hij b[e]geeft zich naar Zwitserland, waar hij eenige weken zal ve[r]blijven en keert over Weenen naar Brussel terug. De d[ag]bladen, welke gisteren verzekerden, dat de reis van Z. M. met de buitenlandsche staatkundige aangelegenheden in ve[r]band stond, spreken dit heden ten stelligste tegen, ond[er] bijvoeging, dat de gezondheids-toestand des Konings eeni[ge] afleiding heeft gevorderd, en de reis uit dien hoofde is o[n]dernomen.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 22 September.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 19den September is benoemd tot ridder de orde van den Nederlandschen Leeuw, mr. *J. H. W. Swellengrebel*, officier van justitie bij de arrondissements-regtbank te Rotterdam.

— Naar wij vernemen, bestaat het voornemen bij de Hooge Regering, om in de tegenwoordige zitting der Staten Generaal een wetsontwerp aan te bieden omtrent de begraafplaatsen en het begraven en tot regeling van het punt der begrafenisregten.

Ook verneemt men, dat het ontwerp van wet nopens [het] regt van vereeniging en vergadering, reeds bij den raad [van] state aanhangig is.

De Staats commissie belast met het ontwerpen eener w[et] nopens de regterlijke organisatie heeft gisteren avond en b[e]den bijeenkomsten gehouden, ten einde hare werkzaamhe[...]den voort te zetten.

(Zie het vervolg der Nieuwstijdingen enz. in 't Bijvoegsel.)

ZEETIJDINGEN.

GRONINGEN, 25 September. Binnengekomen den 22sten het nieuwgebouwde schoonerschip Theodora Josina, groot pl.m. 100 last, kapit. *H. H. Vierow*, van Amsterdam, gebouwd op de werf van *E. H. Meursing* te Hoogezand.

Binnengekomen te Amsterdam den 20 Sept., kapit. *Fekkes* Josine Louise, v. Suriname; *Top* Clasina Margaretha, v. Heiligenhaven; den 21sten *de Groot* Magnetha, v. Globoucks; *Kooima* 2 Gebroeders, v. Catania; *Oldenburger* Johanna, v. Londen; *Pribee* Maria, v. Livorno; *van Os* Cornelia, v. Newcastle; den 22sten *de Boer* de Vriendschap, v. Padang; *Hazewinkel* Grietje Molleina, v. Baltimore; *Schuring* Annegina, v. Livorno; *Klein* Verwachting, van St. Ubes; *Oldenburger* Catharina en *Schut* Jacob Sywes, beide v. Londen; den 23sten *Bakkering* Catharina, v. Cadix; *de Groot* Engelina Jacoba, v. Archangel. — Te Texel den 20 Sept., *Lovius* Trekvogel, v. Lissabon n. Memel en *Parma* Caspar de Robles, v. St. Ubes n. Bergen, beide als bijleggers; den 21sten *Tjakkes* Maria Elisabeth, v. Trapani; *Stenger* Anna Margretha Adriana, v. Genua; *Witkop* de Zwijger, den 22sten *Tunteler* Harmonie en *Doekes* Gesina, alle 3 v. Archangel; *Gruppelaar* Niessina, v. Stockton. — Te Helvoet den 20 Sept., *Huisman* Eurust, v. St. Ubes; *Plukker* Hendrika en den *Ercems* Trekvogel, beide v. Lissabon; *Prins* Oeeila en Maria, v. Londen; *Hazewinkel* Roelfina Kuiper, v. Allos; *Sprik* Juliana Louisa, v. Venetien; den 21sten *Vaalman* Catharina en *van Zanten* Concordia, beide v. Archangel. — Te Brouwershaven den 20 Sept., *Lestuiver* Aurora, v. St Ubes n. Vlaardingen. — Te Vlissingen den 20 Sept., *Bultje* Eemstroom, v. Triest; *Dekker* Annegina en *Engelsman* Frans Wilkens, beide v. Genua; den 21sten *Kuper* Gesina, v. Bergen. — Te Geelong den 3 Julij, *Vos* Heerevoetsluis, v. Londen. — Te Oran voor den 8 Sept., *Potjer* Twee Cornelissen, v. Newcastle, was bezig eene lading voor Gallipoli in te nemen. — Te Cadix den 9 Sept., *Zeilinga* Zeebloem, v. Antwerpen; *Giesen* Libra, v. Sunderland. — Te Nantes den 18 Sept., *Klasen* Antje, v. Lissabon; *Bos* Eendragt, v. Amst. — Te Cork den 19 Sept., *Kamminga* Drie Gebroeders Sickens, v. Livorno. — Te Ostende den 18 Sept., *Hazewinkel* Delia, v. Bergen. — Te Londen den 17 Sept., *de Weerd* de Flecken Jorwer, v. Cadiz; den 18den *Rosenboek* Roelina, van Amsterdam. — Te Gloucester den 20 Sept., *Hooghoudt* Hillegina, v. Galatz. — Te Falmouth den 19 Sept., *Potjer* Tina en *Moesker* Susanna, beide v. Livorno. — Te Peterhead den 19 Sept., *Brouwer* Hermanna Nepperus, v. Archangel. — Te Hull den 17 Sept., *Flik* Monnickendam, v. Konstantinopel. — Te Hamburg den 21 Sept., *Nieveen* Jacoba Catharina, v. Bordeaux. — Te Harburg den 18 Sept., *Egberts* Gesina, v. Amst.; *Post* Gesina, v. Catania. — Te Frederikstad den 2 Sept., *de Weerd* Pieter, v. Amst.; *Duit* Fennegina, v. Leer; *Smaal* Johanna, v. Delfzijl; *Blijstra* Concordia en den 8sten *Schuring* Antje, beide v. Harlingen. — Te Brevig den 11 Sept., *Kraan* Alida, v. Termunterzijl; den 12den *Biese* Elsina v. Groningen; den 13den *Dik* 4 Gezusters en den 14den *Zoutman* Jonge Wicher, beide v. Termunterzijl; *Kroon* Jantje Hillegonda, v. Groningen; den 15den *Schelts* Catharina, v. Delfzijl. — Te Fravemunde den 18 Sept., *de Boer* Fenna, v. Antwerpen. — Te Swinemunde den 18 Sept., *Kuiper* Hendrika Hiliegina, v. Wick; den 19den *Potjer* Dankbaarheid, v. Glasgow; den 21sten *van der Borg* Geertje Elisabeth, v. Rotterdam. — Te Dantzig den 18 Sept., *ter Poorten* Ida Maria, v. Hamburg; den 19den *Hitman* 2 Gebroeders, v. Groningen; den 21sten *de Groot* Maria Reffina, v. Amst.; *Adema* Antje, v. Newcastle. — Te Pillau den 18 Sept., *Drent* Morgenstar, v. Hamburg; *Kars* Roelfina, v. Harlingen; den 20sten *Blouw* Gesina, v. Londen. — Te Memel den 16 Sept., *Hazewinkel* Vrede, v. Bremen; den 17den *Dallinga* Arendina Elisabeth, van Harlingen; den 18den *Konter* Jonge Brechtus, v. Amst. — Te Koppenhage den 19 Sept., *Bos* Eus.beth, v. Bremen. — Te Rendsburg den 15 Sept., *Smit* Alegonda Rensina, v. Hamburg n. Memel; den 16den *Zwieting* Petrus Horreus, v. Lubeck n. de Noordzee; den 17den *Gort* Alida, n. Newcastle en *Oosterhuis* Tweelingen, n. Hoekzijl, beide v. Stettin; *Drewes* Afina Hillegina, v. Hamburg n. Memel; *van Peer* Aukjen, v. Amst. n. Stettin; *Faber* Hendrika Catharina, v. Rousan n. Memel; den 18den *Douwes* Klasina Maria, v. Hamburg n. Koningsb.; den 19den *Brons* Juffer Elegonda en *de Vries* Twee Gebroeders, beide n. Dantzig; *Pieper* Anna Marg., v. Grenase n. Altona; *Drewes* Twee Gezusters en *Dost* Eltina, beide v. Colberg n. Amsterdam.

Binnengekomen te Texel den 23 Sept., kapit. *van der Velde Smit* Aurora, v. Boness. — Te Helvoet den 23 Sept., *Meulendijk* Johanna, v. Archangel. — Te Antwerpen den 23 Sept., *Dekker* Annegina, v. Genua. — Te Malaga den 8 Sept., *van Wijk* Sara Anna Cornelia, v. Hull; den 10den *van der Sloot* Wilhelmina, v. Newcastle. — Te Bordeaux den 20 Sept., *Stomp* Antje Jansen, v. Fiume. — Te Ostende den 22 Sept., *Koster* Niessina Schuringa, v. Osterrisoer. — Te Londen den 21 Sept., *Lindeboom* Hermanus Henricus, v. Santander; *Wolkammer* Ida, *Mulder* Gesina, den 22sten *Dommering* Fivel en *Wijkmeijer* Anna, alle 4 v. Archangel. — Te Hull den 21 Sept., *de Boer* Arjen Brouwer, v. Cattaro. — Te Falmouth den 20 Sept., *Sissingh* Johanna Maria, van Akyab naar Antwerpen.

Vertrokken van Amsterdam den 19 Sept., kapit. *van der Wal* Frouwkje, n. Nantes; *Bootsman* Stina, n. Harburg; den 20sten *Teensma* Petersburg-Packet, n. Memel; den 21sten *Visser* Johanna Petronella, n. Bergen; *Groenewold* Petronella, n. Harburg; *Nijman* Margaretha Hermanna, naar Cevita Vecchia; *Heins* Bouwina, naar Harburg; den 22sten *Hoff* Margaretha Elisabeth, n. Dantzig; *de Jonge* Antje Steeswijk, n. de Lemmer; den 23sten *Molema* Paulus en *Kikkert* Voorwaarts, beide n. Suriname; *Kaszens* Gustaaf Willem, n. Leith; *Kuitze* Jonge Wicher, n. Koningsb.; *Doewes* Geerdina, n. Dantzig; *Kramer* Harmina, n. Hamburg; *Teerling* Margaretha, n. Altona; *Koops* Catharina, n. Elmshorn; *Luken* Jonge Jan, n. Emden; *Nanninga* Vriendschap, op avontuur. — Van Texel den 23 Sept., *Mooi* Nijverheid, n. Batavia. — Van Vlissingen den 20 Sept., *Pruim* Dageraad, n. Pillau. — Van Penang den 18 Julij, *de Weerd* Vice Admiraal Lucas, n. Hamburg, met een gedeelte der lading van het aldaar afgekeurde schip *Stad Dordrecht*. — Van Torravecchia den 1 Sept., *Gust* Anthonia Francina, n. Koningsb. — Van Venetien den 15 Sept., *Kiers* Udo Frederik, n. Londen. — Van Falmouth den 17 Sept., *Kaiser* Harmonie, n. Antwerpen; den 20sten *de Winter* Margaretha, n. Hull; den 21sten *Potjer* Titia, n. Antwerpen. — Van Dundee den 20 Sept., *Butter* Twee Gebroeders, n. Lybster. — Van Hull den 18 Sept., *Voordewind* Hillegonda, n. Rostock. — Van Lijnn den 17 Sept., *Kramer* Agatha Jacobina, n. Newcastle. — Van Hamburg den 20 Sept., *Schoon* Twee Gezusters en *Strenge* Catharina, beide n. Makkum. — Van Bremerhaven den 18 Sept., *van der Star* Maria, n. Amst. — Van Kiel den 21 Sept., *Kramer* Anna Christina, n. Rostock. — Van Odensee den 15 Sept., *Hansen* Ida Elisa, n. Holland. — Van Wolgast den 14 Sept., *Meijer* Geertina, n. Stettin.

Vertrokken van Texel den 23 Sept., kapit. *Scheeve* Adrianus en Willem, n. Suriname; *Klein* Graaf van Limburg Stirum, n. Konstantinopel; *Slager* Jan Hendrik, n. Napels; *Roesjes* Maria Beerta, n. Porto; *Stenders* Vriendschap, n. Londen; *de Jong* de Twee Zusters, n. Yarmouth. — Van Antwerpen den 23 Sept., *Stasse* op Hoop van Zegen en *Balk* Concordia, beide n. Pillau. — Van Livorno den 9 Sept., *Meedendorp* Johanna, n. Liverpool. — Van Cadix den 12 Sept., *Koning* Gesina, n. Cowes. — Van Peterhead den 19 Sept., *Brouwer* Harmina Nepperus, n. Kirkaldy; *Hilbrands* Wendelina, n. Rotterdam.

Zeilklaar te Konstantinopel den 7 Sept., kapit. *Scholtens* Catharina en *Schoemaker* Meta Harmina, beide n. het Kanaal. — Te Carthagena den 22 Sept., *Eefting* Jeantine, n. Rotterdam, na gerepareerd te hebben. — Te Londen den 18 Sept., *Klaasen* Ceres, n. Koningsb.; den 19den *Kolk* Henriette, n. Amst.; *Kleijn* Alida Hendrika, n. Memel; den 20sten *Bakker* Catharina en den 21sten *Lohman* Roelfina Gerardina, beide n. Amst. — Te Deal den 20 Sept., *Schuur* Aaltje Pronk, n. Teneriffe. — Te Pillau den 20 Sept., *de Boer* Gesina, n. .... — Te Brevig den 13 Sept., *Kraan* Vriendschap, n. Delfzijl; den 15den *Alberts* Antina, n. Weener; *Bakker* Tettina, n. Leer.

Zeilklaar te Londen den 21 Sept., kapit. *Doewes* Harmonie, n. Amsterdam. — Te Falmouth den 22 Sept., *Ritzes* Geertruida Anna, n. Termonde. — Te Liverpool den 21 Sept., *Kleininga* Anna Agatha, n. Rotterdam.

In lading te Boston den 6 Sept., kapit. *Schaap* Maria Johanna, n. Rotterdam. — Te Londen den 19 Sept., *Breeland* Gesina Hinderika, n. Koningsb.; den 20sten *Meeter* Hensina en *Jager* Zwaantje Elisabeth, beide n. Amst.; den 21sten *Doornbos Borchers* Adolf van Nassau, n. Adelaide. — Te Liverpool den 19 Sept., *Niehof* Jantina Jetskelina, n. Rotterdam; *Zeilinga* Agatha, n. Triest; den 20sten *Pik* Irene, n. Rotterdam; *Stuit* Tjardina Wiegerdina, naar Harburg.

ZOUTKAMP, 24 Sept. Zeilklaar den 21 Sept., kapit. *Bonder* Cornelia Gesina, op avontuur; den 22sten *Bernardus* Agatha Hendrika, n. Newcastle; den 22sten *Meezenbroek* Wierdina Henderika, op avontuur.

DELFZIJL, 23 Sept. Binnengekomen den 22 Sept., kapit. *Santjes* de Vr. Trijntje, v. Bremen n. Amsterdam; *Innen* Diederich, v. Hoekzijl; *Emmelkamp* de Vr. Geertruida en *Mulder* de Goede Verwachting, beide v. Hamburg.

Vertrokken den 22 Sept., kapit. *Friedering* Anna Regina, n. Obbenhausen; *Slik* de Jonge Willem, n. Landschapspolder; den 23sten *Gürsekij* de Vr. Helena, n. Leer; *Kroon* de Eensgezindheid, n. Emden; *Meijer* Wilhelmina, v. Amst. n. Leer; den 24sten *Oetzes* de Hoop, n. Emden.

TERMUNTERZIJL, 24 Sept. Binnengekomen den 20 Sept., kapit. *Bakker* Jantje en *Biese* Sophia, beide v. Bremerhaven; den 22sten *Riepma* Agatha, v. Noorwegen; *Glup* Emmanuel, v. Ochten; den 23sten *Burman* de Vr. Gezina, v. Leer.

Vertrokken den 20 Sept., kapit. *de Vries* de Vr. Anna, naar Norderney; den 23sten *Pronk* Roelina Oostra, n. Noorwegen.

HARLINGEN, 25 Sept. Binnengekomen den 18 Sept., kapit. *Waterborg* Fennegina, *Kappen* Jonge Willem en *de Boer* Johannes, alle 3 v. Frederikstad; *Wever* Elizabeth Maria, v. Oudsoen; den 21sten *Mulder* Drie Gezusters, v. Frederikstad; den 22sten *van der Zee* de Jonge Albert, v. Londen.

Vertrokken den 20 Sept., kapit. *Cappen* Neptunus, n. Schotland; den 22sten *Wortelboer* Bordeaux, n. Amsterdam.

CHRISTIANSUND, 9 Sept. Bij stormweder liep hier binnen de kof Geppina, kapit. *Oldenburger*, van Archangel met lijnzaad naar Schiedam.

Kapit. *Lovius*, van Lissabon in Texel binnen, rapporteert den 29 Augustus bij Lissabon gepraaid te hebben het schip Crescendo, kapit. *Vos*, van Rotterdam naar Barcelona.

Kapit. *R. R. Tunteler, jr.* van Archangel in Texel binnen, rapporteert den 31 Aug. bij de Noordkaap gepraaid te hebben het schip Geertruida, kapit. *R. R. Tunteler*, van Archangel n. Londen.

De schepen de Vrede, kapit. *Hazelhoff*, van Kampen naar Koppenhage, Jacoba Gesina, kapit. *Schuur* en Berendina, kapit. *Pekelder*, beide van Kampen naar Sleeswijk, zijn den 21 Sept. wegens tegenwind te Cuxhaven binnengeloopen en in de haven gekomen.

LYME, 21 Sept. Den 12den dezer is op zee gevischt en alhier aangebragt, een zeemanskist, waarin een octant en een logboek, behoord hebbende aan het schip Clasina Margreta, kapit. *J. H. Top*. Het logboek, waarin een gedeelte weggescheurd is, is bijgehouden tot 1851. Op de octant staat: „*P. Holm*. Amsterdam 1759."

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

17 Sept. Oostra, Margr. Hill., v. Amst. n. Norrköping, m. stukgoed.
Oostervink, Pieter, v. Schiedam n. Dantzig, m. ballast.
Potjer, Dankbaarheid, v. Glasgow n. Stettin, m. soda.
Adema, Antje, v. Newcastle n. Dantzig, m. stukgoed.
18 —— Blouw, Gesina, v. Londen n. Koningsbergen, m. stukgoed.
Kuiper, Engelina Petron., v. Rott. n. Koningsb., m. stukg.
v. d. Borg, Geertje Elisab., v. Rotterd. n. Stettin, m. stukg.
Klein, Anje, v. Harlingen n. Dantzig, m. dakpannen.
de Winter, Catharina, v. Banff n. Stettin, m. haring.
de Jonge, Egbertus, v. Londen n. Dantzig, m. stukgoed.
Teensma, Aukjen, v. Hull n. Koningsbergen, m. boomwol.
Spijkman, Juliana Louise, v. Amst. n. Memel, m. suiker.
19 —— Mewes, Margaretha, v. Altona n. Koningsb., m. stukgoed.
Schurmelketel, Joh. Maria, v. Liverp. n. Memel, m. zout.
20 —— Pik, Jacoba Hazewinkel, v. Stettin n. Mucduff, m. beender.
Boon, Arentina Roelina, v. Edam n. Dantzig, m. ballast.

De wind den 17 Sept. N.W., W., W.N.W.; den 18den W., N.W., W.N.W.; den 19den W.N.W., N.W.; den 20sten W.Z.W., Z., W.; den 21sten W.N.W.

SCHEEPSVRACHTEN.

KONINGSBERGEN, 20 Sept. Er heeft zich meer vraag voor schepen naar Nederland vertoond; betaald naar Amsterdam *f* 24 à *f* 27, de Maas *f* 25 à *f* 28, Antwerpen *f* 29 per last tarwe. Voor een groot schip is 25 sh. per ton talk en 37 sh. per ton hennep naar Londen betaald.

DANTZIG, 18 Sept. In vrachten is het zeer stil en geene verandering in de prijzen; naar Amsterdam *f* 20 per last hout, *f* 24 per last rogge, Londen 3 sh. 3 d. per qr. tarwe, 21 sh. per load balken, Aberdeen 20 sh. per ton beenderen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN 22 September.

TARWE.	Veen 64 ℔ f 6,90	Zw. Voer 38 » » 3,40
Oude 70 ℔ f	» 66 » » 6,40	» 40 » » 3,60
N. Oml. » »	GERST.	» 42 » » 3,80
» 1854 79 » » 11,70	Winter 54 ℔ f 5,30	BOONEN.
» 72 » » 12,20	» 56 » » 5,60	Paardeb. f 6,75/ 7,10,25
» Old. 68 » » 11,45	» 58 » » 5,90	Gr. Erwten f 8,50 f 9
» » 70 » » 12,00	Knobbe 60 » » 5,70	Graauwe dito f 7 tot f 10
» » 72 » » 12,60	» 62 » » 6,05	ZADEN, ENZ.
» » » »	HAVER.	Old. Koolz. f 12,25.50,75
ROGGE.	Dikke 36 ℔ f 3,05	f 13.25,40
Inl. 64 ℔ f 7,95	» 38 » » 3,25	Oml. f 12,25 50,75 f 13,25
» 66 » » 8,35	» 40 » » 3,45	Oostv. dito f 12,25,50,75
» 68 » » 8,75	» 42 » » 3,65	f 13 25.40
» 70 » » 9,15	Nieuwe 44 » » 3,85	G. Mosterdz. f 12 tot f 15
» » »	» 46 » » 4,05	Dederz. f 10,50 f 11,50
BOEKWEIT.	» 48 » » 4,25	Gr. Gort f 9,50 f 10
Gr. Zd. 64 ℔ f 6,35	» 50 » » 4,45	Par. 100N. ℔ f 12,25 tot
» » 66 » » 6,70	Witte Voer 36 » » 3,30	f 13,75
» » 68 » » 7,10	38 » » 3,50	Raapolie p.v. f 40,50
» » 64 » » 6,10	Witte Voer 40 ℔ f 3,70	Prijs der Boter
Zw. Zand 66 » » 6,50	Zw. Voer 36 » » 3,20	1ste soort f 34
		2de » - 31½

De aanvoer van Granen was heden gering, waardoor bijna alle artikelen weder hooger zijn verkocht. — Tarwe 30 ct., Rogge 10 ct. en Boekweit 25 ct. hooger verkocht. — Gerst mede 25 ct., Dikke Haver 15 ct., Voer-Haver 30 ct. en Zwarte Haver 15 ct. hooger afgaande. — Boonen ruim prijshoudend. — Koolzaad alleen aan olieslagers tot genoteerde verhoogde prijzen verkocht. — Gort wel zoo aangenaam. — Raapolie hooger verkocht.

LEEUWARDEN, 22 *September*. De prijs der Boter was heden *f* 43.

AMSTERDAM, 23 *September*. Heden verkocht van Tarwe: 128 ℔ o. b. Pools. *f* 452; 127 ℔ n. dito *f* 440; 130 ℔ Anel. *f* 430; 129 ℔ Pommer *f* 410; 127 ℔ Norder *f* 410. — Rogge: 120 ℔ n. Pruiss. *f* 273; 120 ℔ Archangel *f* 254 bij partij; 118 ℔ dito *f* 250 bij gerijf. — Gerst ruim prijshoudend: 118 ℔ Chevalier *f* 208 aan den molen; 114, 115 ℔ Deens. *f* 193, *f* 195. — Boekweit prijshoudend: 117 ℔ j. Holst. *f* 196; 120 ℔ j. Groninger *f* 208 aan de Zaan.

Koolzaad hooger betaald: op 9 vat in Sept. 73 p. vl.; Oct. 72½ p. vl.; Nov. 73 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk williger, op levering in den beginne weder williger, bleef later op de verhoogde prijzen iets flaauwer: op 6/w. *f* 42,50; Vlieg. *f* 41,25; Oct. *f* 41,50 a 25 a *f* 41,50; Nov. en Dec. *f* 41,25 a *f* 41 a *f* 41,25; Mei 1855 *f* 40,75 a *f* 40,50 a *f* 40,75. — Lijnolie op 6/w. *f* 36,75; Vlieg. *f* 37,50; Oct. *f* 37. — Hennepolie op 6/w. *f* 42,25; Vlieg. *f* 41.

Hennep. Men heeft sedert ons vorig berigt bij gerijf besteed voor Riga Poolsche fijne Uitschot *f* 101, en voor dito Uitschot *f* 99. Van Triëst en Livorno werden ca. 100 bondjes Hennep aangevoerd, welke waarschijnlijk in veiling zullen worden aangeboden.

LONDEN, 22 *Sept*. Er komt nog steeds weinig nieuw graan ter markt; heden werd dan ook eenige meerdere vraag naar Tarwe opgemerkt, waarvoor de laatst betaalde prijzen en zelfs hier en daar iets meer werd betaald. Gerst, Boonen en Erwten onveranderd, doch Haver iets hooger.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

GRONINGEN, 22 *September*. De aanvoer van schapen was heden gering, maar in het aangevoerde werd nog al ruim handel gedaan. Varkens meer dan 125 aangevoerd, bijna alle uit jonge bestaande en waarin vlug is gehandeld, van *f* 7 tot *f* 30 per stuk. — De verkoop van vee in deze provincie en in het naburige Drenthe was niet groot, doordien berigten waren ontvangen dat de markt te Londen eenigzins flaauwer was gestemd. De vraag was hoofdzakelijk naar vette koeijen.

LOPPERSUM, 20 *Sept*. Heden werd alhier de jaar-, paarde- en beestemarkt gehouden. De handel in runderen was niet vlug doordien door koopers eenige verlaging van prijs werd bedongen. Vette koeijen niet veel ter markt, doch wel vraag. Vroegmelkte zijn verkocht van *f* 95 tot *f* 140 en hooger. Vaalmelkte in het algemeen genomen tegen vorige prijzen verkocht.

SPIJKERBOOR, 20 *September*. Op de heden alhier gehoudene varkensmarkt was ruim ter verkoop aangebragt en werden vele koopers gevonden, ten gevolge waarvan dan ook ruim handel is gedaan. Jonge verkocht van *f* 6,50 tot *f* 20, puike van *f* 21 tot *f* 28 à *f* 29.

MEPPEL, 22 *Sept*. De alhier in deze week gehoudene jaarmarkt was vrij wel bezocht, ofschoon het weder regenachtig was. Er waren ter verkoop aangebragt: 141 paarden, 68 veulens, 203 guste- en 241 melkkoeijen, benevens 48 stuks jongvee, en 107 schapen. De handel was minder levendig en de prijzen eenigzins lager dan gedurende den zomer. Voor de paarden en veulens werd tot *f* 300 bedongen, voor de runderen en het jongvee tot *f* 140 en voor de schapen tot *f* 8.

Dingsdag waren er 271 wagens die de markt bezochten en Donderdag 265, waarop verschillende ter verkoop aangevoerde goederen werden aangebragt.

Gisteren en heden zijn aan de stadswaag 1248 aan vierde tonnen boter gewogen, die gemiddeld verkocht zijn voor *f* 37 per ton.

LEEUWARDEN, 22 *Sept*. De veemarkt was weder ruim van alle soorten voorzien, zoowel van vette, kalf- als melkbeesten, waarvan de prijzen zich niet te goed konden staande houden op de markt van l.l. Vrijdag. Vette kalvers, schapen en varkens waren te overvloedig aangevoerd om de prijzen van den vorigen marktdag te kunnen bedingen; ze zijn alzoo tegen lagere koersen afgezet.

LONDEN, 22 *Sept*. Daar het weer gunstig voor het slagten en de voorraad gering was, was er over het algemeen heden ter markt eene levendige vraag in de verschillende veesoorten; in eenige gevallen is zelfs eene kleine verhooging betaald.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

Amsterdam, 23 *September*.

NEDERL. Werk. Schuld 2½ pCt. 60½, 60⅝; Dito Dito 3 pCt. 72; Dito Dito 4 pCt. 90⅝. — SPANJE. Onbep. St. 1 pCt. $18\frac{7}{16}$, 18½, 18½; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. 33, $33\frac{1}{16}$, $33\frac{1}{16}$; Coup. Bewijzen $5\frac{1}{16}$; Amort. Schuld $4\frac{1}{16}$, 4⅛, $4\frac{1}{16}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. $36\frac{7}{16}$, 36½, $36\frac{7}{16}$. — RUSLAND. Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 100⅜, 100¼, 100⅜; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 100⅜; Cert. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 85¼; Dito 4½ pCt. 86¼; Dito bij *Hope* 4 77⅝. — POLEN, Cert. Aand. met Loten fl. 500 *f* 140¾ — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $68\frac{13}{16}$, $68\frac{15}{16}$; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 34⅞, $34\frac{15}{16}$; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. 34⅞, $34\frac{15}{16}$; Dito Nieuwe 5 pCt. 77⅞; Dito Dito 1854 5 pCt. 77⅞, $78\frac{1}{16}$, $78\frac{1}{16}$: Weenerb. bij *Goll en Co.* 4 pCt. 60; N. Aand. v. 250 fl. 1854 *f* 240½; Louis. bij *Hope* 5 pCt. 100; Braz. 5 pCt. 97¾; Mexik. $23\frac{11}{16}$; Dito Onbep. $23\frac{11}{16}$; Gren. 2½ pCt. 16⅜; Venez. Uitgest. 10; Philad. L. N. 87¼.

Bij beperkten omzet waren heden zoowel binnenl. als buitenl. effekten nagenoeg onveranderd.

5 pCts. Nieuwe Russen bij *Stieglitz* 82½.

Koers van het Geld: Beleening 3; Prolong. 2½; Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 60⅝; Spaansche 1 pCt. 18½; Binnenl. 3 pCt. $33\frac{1}{16}$; Metall. 5 pCt. 69.

AMSTERDAM, 24 *Sept*. EFFEKTEN-SOCIETEIT, te 4½ uur.

Spaansche 1 pCts 18½. Dito Binnenl. 3 pCts. $33\frac{1}{16}$. Dito Amortis. $4\frac{1}{16}$. Dito Coup. Bewijzen $5\frac{1}{16}$. Metall. 5 pCt. 69, $\frac{1}{16}$. Dito 2½ pCt. 35.

Bij eenige affaire in Oostenr. en Spaansche was heden de stemming iets vaster.

WISSELKOERS.

Londen kort *f* 11.75; Id. 2/m. *f* 11.65; — Hamburg kort *f* 35⅜; Id. 2/m. *f* $35\frac{3}{16}$.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

H. JANSEN
met
A. WARNER.

GRONINGEN, 21 September 1854.

*** Getrouwd:

A. B. MUNRO,
ber. Pred. te *Blokzijl*,
met
M. C. A. VAN STEDUM.

GRONINGEN, 22 September 1854.

*** HOOGEZAND, 19 September 1854. Bevallen van een' *ZOON* G. DE BOER—ROMKES.

*** Heden beviel van eene welgeschapen DOCHTER A. PIETERS, Echtgenoot van

J. DOBBENGA.

GRONINGEN, 21 September 1854.

*** SNEEK, 21 September 1854. Bevallen van eenen *ZOON* W. MEIJER—v. GORKUM.

*** Mijne geliefde Echtgenoot ENGELINA BAKKER beviel heden van eene welgeschapen DOCHTER.

GRONINGEN, 22 September 1854.

S. M. DE BEER,
Goud- en *Zilversmid*.

*** GRONINGEN, 23 September 1854. Heden is bevallen van een *MEISJE* Vrouwe A. GEERTSEMA—WICHERS

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON S. HUISINGA, geliefde Echtgenoot van

W. J. JANSEN.

GRONINGEN, 23 September 1854.

*** Heden beviel voorspoedig van een' ZOON G. EISING, Echtgenoot van

P. G. MULDER.

Bij *Groningen*, 23 September 1854.

*** Gisteren overleed, in den ouderdom van ruim vijf-entwintig jaren, ANNA ADRIANA, innig geliefde oudste Dochter van

C. H. G. Baronnesse THOE SCHWARTZENBERG EN HOHENLANSBERG,
Douairière VAN SWINDEREN.

HELPMAN, bij *Groningen*, 18 September 1854.

*** Heden overleed, op het alleronverwachtst, aan de gevolgen eener beroerte, onze hartelijk geliefde Moeder R. E. KOEPEN, Weduwe H. M. MACKAL.

PATERSWOLDE, 18 September 1854.

E. C. MACKAL.
R. E. MACKAL.

*** Heden overleed, ten onzen Huize, onze zoo hartelijk geliefde Zuster en Behuwd-Zuster, Mejufvrouw MARGARETHA OFFERHAUS, in den ouderdom van bijna 65 jaren.

LEEUWARDEN, 20 September 1854.

A. G. METZLAR.
C. METZLAR—OFFERHAUS.
Mede uit naam van hare overige Betrekkingen.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed mijn geliefde Echtgenoot JAN K. DE WAARD, in den ouderdom van ruim 63 jaren, waarvan ik ruim 34 door den echt met hem mogt vereenigd zijn.

DE WAARDEN, 21 September 1854.

A. T. HUIZINGA,
Wed. J. K. DE WAARD.

*** Na, op den 19den dezer, van eene doode Dochter te zijn bevallen, overleed heden mijne dierbare Echtgenoot M. L. GAAIKEMA, waarmede ik slechts ruim elf maanden in eenen gelukkigen echt heb mogen doorbrengen.

LOPPERSUM, 21 September 1854.

P. E. HOVINGA.

*** MIDWOLDE, 21 September 1854. Na eene kortstondige ziekte overleed heden onverwacht mijn waarde Echtgenoot, H. J. BOELMAN, oud 64 jaren, *Geneesheer en Vroedmeester* alhier, na eene gezegende echtvereeniging van 41 jaren; diep betreurd door mij, die aan het ziekbed gekluisterd ben, en door onze acht Kinderen, waaronder een aangehuwd; terwijl Vrienden en Bekenden in onze diepe droefheid deelnemen.

S. F. BOELMAN—GRAAVER.

*** Heden morgen overleed, na een langdurig lijden, mijne geliefde Vrouw SJOUKJEN HASE, in den ouderdom van 58 jaren; diep betreurd door mij en mijne eenige Dochter.

SAPPEMEER, 24 September 1854.

H. FEERSEMA,
Rijks-Commies.

*** Op den 16den dezer overleed te *Emden*, zacht en kalm, onze geliefde Vader P. VAN RENSEN, in den ouderdom van 94 jaren en 5 maanden. Met een' weemoedigen blik staren wij met onze hoog bejaarde Moeder, met wie hij ruim 60 jaren was vereenigd, hem na.

GRONINGEN, 25 September 1854.

U. VAN RENSEN.
D. VAN RENSEN—BALKEMA.

Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Bij **W. VAN BOEKEREN** is uitgegeven en alom te bekomen:

Mr. ***H. NIENHUIS*, AKAD. VOORLEZINGEN over het Ned. Burg. Regt,** 1ste Deel, 2de Stuk, 1ste Afl. .... *f* 2.25.

Dr. ***C. H. VAN HERWERDEN*, C.Hz., DOORLOOPENDE VERKLARING van het Evangelie v. Johannes,** voornamelijk in deszelfs schoonheid beschouwd; 5de en laatste stuk .... *f* 1 50.

HETZELFDE WERK, 5 stukken compleet, 2 Deelen, ... *f* 10.00.

*** Door **J. B. WOLTERS** en de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, is uitgegeven:

DE TWEEDE, HERZIENE EN VERMEERDERDE DRUK
VAN DE

NEDERLANDSCHE WETBOEKEN,

benevens de Grondwet (van 1848) en eenige andere Wetten, Besluiten en Reglementen, met opgave der Schrijvers, welke over deze gehandeld hebben, en met aanduiding van de tot ieder artikel betrekkelijke Nederlandsche en Fransche Wetsbepalingen, voorzien van een ALPHABETISCH REGISTER, *uitgegeven onder toezigt van*

Mr. A. OUDEMAN.

In dezen nieuwen druk is de *Litteratuur* aangevuld en zijn onderscheidene *Wetten*, *Besluiten* en *Reglementen* van algemeen belang opgenomen, welke in den eersten druk niet voorkomen, zoodat deze 1020 bladzijden beslaat. De prijs is evenwel niet verhoogd, zijnde ***f* 4—90** *in Zakformaat* en ***f* 6—20** *voor Kantoorgebruik*, gebonden in netten linnen band.

Leesbibliotheek.

Ondergeteekende neemt de vrijheid, bij het naderende Leessaizoen zijne **LEESBIBLIOTHEEK** op nieuw in de attentie van zijne geëerde Stad- en Gewestgenooten ten vriendelijkste aan te bevelen; zijnde dezelve in den laatsten tijd **aanzienlijk vermeerderd** en wordt **geregeld** van **nieuwe Werken** voorzien.

GRONINGEN, 25 September 1854.

S. C. VAN DER SLEESEN,
Oosterstraat, tegenover LIENARD.

*** Bij **I. M. J. VAN NES**, te *Kampen*, is in het licht verschenen en alom verkrijgbaar gesteld:

TABEL
VAN DE GESCHIEDENIS
DER CHRISTELIJKE KERK.

Prijs 60 Cents.

Het Tijdschrift *de Vaderlandsche Letteroefeningen* zegt onder anderen van deze Tabel:

„........ Immers deze Tabel behoort op de *Studeerkamer* van elken *Protestantschen Herder* of *Onderwijzer* gevonden te worden en de *Studenten in de Theologie* kunnen haar, nu zij er is, bezwaarlijk missen."

*** Bij **TEN BRINK & DE VRIES**, te *Amsterdam*, is van de Pers gekomen het belangrijke Werk:

DE GESCHIEDENIS DER
KERKHERVORMING,
IN TAFEREELEN.

EEN LEESBOEK TER BEVESTIGING DER PROTESTANTEN IN HUN CHRISTELIJK GELOOF; BEKROOND DOOR HET HAAGSCHE GENOOTSCHAP TOT VERDEDIGING DER CHRISTELIJKE GODSDIENST,

door *Dr. B. ter HAAR.*

NIEUWE UITGAVE, IN ÉÉN BOEKDEEL, groot ruim 400 Bladzijden, **compressen** doch **duidelijken Druk.** De Inteekening **gesloten** zijnde, zoo is de Prijs *f* 2.50.

*** **H. A. M. ROELANTS**, te *Schiedam*, heeft heden verzonden:

EENE UITERST VOLLEDIGE, ZEER NAAUWKEURIGE EN GOEDKOOPE UITGAAF VA[N]
DE STAATSWETTEN
VAN NEDERLAND.

In 32°. formaat. (Miniatuur-Uitgaaf.) Gebonden in linnen à *f* 1,50.

INHOUD: 1) De Grondwet van 1848. 2) De Kieswet. 3) De provinciale Wet. 4) De Wet, houdende verde[e]ling der Provincie in Kiesdistricten ter benoeming van Leden der Provinciale Staten. 5). De Gemeentewet. 6) [De] Wet tot verzekering der uitvoering van sommige voorschriften van Plaatselijke Verordeningen. 7) De Vreemdelingen[-]wet. 8) De Wet ter uitvoering van art. 7 der Grondwet (Nederlanderschap en Naturalisatie). 9) de Wet ter uitvoe[-]ring van art. 8 der wet van den 28sten Julij 1850 (*Stbl.* no 44) (regt voor brieven van naturalisatie). 10) De W[et] tot regeling van het Regt van Enquête. 11) De Wet op de Onteigening. 12) De Wet tot regeling der Jagt [en] Visscherij. 13) De Wet op de electro-magnetische Telegraaph. 14) De Wet tot regeling der afkondiging van alg[e-]meene maatregelen van inwendig Bestuur van den Staat. 15) De Wet betreffende de burgerlijke Pensioenen. 16)[–21) De] W[etten …] 22) De Wetten betreffende de Bevordering, het Ontslag en de Pensioenen bij de Zee- en Landmagt. 23) De W[et] tot regeling van het Pensioen der Militaire Leden van het Hoog Militair Geregtshof. 24) De Wet betreffende h[et] verleenen van Pensioenen aan mindere Geëmploijeerden enz. bij inrigtingen van 's Rijks zee- en landmagt. 25) D[e] Wet op de Kerkgenootschappen. 26) De Wet omtrent het Bouwen enz. nabij vestingwerken. 27) De Armenwet.

EXTRACT.

Bij Vonnis van de ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*, van den 7den Julij 1854, op de expeditie in debet geregistreerd, is het **HUWELIJK** tusschen **HERMANNUS THOMAS LUDOVICUS WILKENS**, als Gedaagde, en **MARIA ELISABETH RUTGERS**, op den 12den September 1833 te *Groningen* voltrokken, op verzoek van laatstvermelde **ontbonden**, met alle de GEVOLGEN bij de Wet daaraan verbonden.

Voor Extract conform:
Mr. H. VAN GIFFEN, *Procureur.*

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *WINSCHOTEN* brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de **JAAR- en WEEKMARKTEN** te ***WINSCHOTEN***, even **ongehinderd** als **vroeger**, met **VEE** kunnen worden bezocht.

WINSCHOTEN, 23 September 1854.

Burgemeester en Wethouders voornoemd:
G. A. VENEMA.
Ter ordonnantie van dezelven:
F. J. VAN DIJK,
Secretaris.

Woensdag den 27sten September

1854, des voormiddags te 10 uur, zal, in het GEERTRUIDS-GASTHUIS, in de Peperstraat alhier, publiek worden verkocht: een nette **INBOEDEL**, met zindelijk **VROUWEN LIJFSTOEBEHOOREN**, waaronder **GOUD** en **ZILVER**, nagelaten door de Wedw. L. A. MEIJER. — Te bezien daags bevorens, des namiddags van 2 — 6 uur.

Mr. W. LAMAN TRIP, *Notaris.*

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zal, op DONDERDAG den 28sten September 1854, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, aldaar, publiek worden verkocht:

Eene ruime **BEHUIZING** met **STALLING**, staande aan de Noordzijde van den Nieuwen Weg, voor de Steentilpoort, te *Groningen*, wordende door J. J. EGGENS bewoond. Om te aanvaarden den 1sten November 1854. Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2—5 uur.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zal, op ZATURDAG den 28sten October 1854, des namiddags te 4 uur, ten Huize van den Kastelein R. ABELS, te *Haren*, **in onderscheidene perceelen**, publiek worden verkocht:

De **BUITENPLAATS *Het Huis te Paterswolde*** genoemd, bestaande in eene **HEERENBEHUIZING** met daarbij behoorende TUINEN, SINGELS, BOSCH en LANDERIJEN, te zamen groot 18 B., 61 R., 70 E., zeer aangenaam staande en gelegen te *Paterwolde*, Gemeente *Eelde*, benevens ZITPLAATSEN en LEGERSTEDEN in de Kerk en op het Kerkhof te *Eelde*; alles toebehoorende aan de Heeren Mr. L. F. en C. H. D. B. BALLOT.

Om te aanvaarden den 15den November 1854. Te bezien 8 dagen vóór den Verkoopdag, dagelijks, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten Kantore van den Notaris te bekomen.

VRIJDAG DEN 29STEN SEPTEMBER

1854, des middags te 12 uur, op de GROOTE MARKT te *Groningen*, publieke verkooping van 1 EZEL en 2 EZELINNEN, CHAIS, VIGELANTE, OPENE WAGEN, KORREWAGEN, SCHUIFKAR, IJZERWAREN, ENZ., BNZ.; aldaar des morgens te bezien.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

Maandag den 9den October

1854, des namiddags te 2 uur, zullen, aan de Tuinmans-Woning van den HUIZE *EKENSTEIN*, bij het *Oosterwijtwerder-Verlaat*, naar Boeldags-Conditiën worden verkocht:

35 puik vette **JONGE KOEIJEN** en **24** beste **LAMMEREN.**

J. H. GLAS.

Te Huur,

om op den 1sten November e.k. of vroeger te aanvaarden: Eene aangenaam gelegene **HUIZING** en **TUIN**, wijk A no. 81, op het Westeinde van het Dorp *Kollum*, met 3 groote en 1 kleine met behangen KAMERS, benevens KEUKEN, ZOLDER, STALLING en verdere GERIJFELIJKHEDEN.

Adres ten Huize van den Boekhandelaar HESSE, te *Kollum*, met franko Brieven onder letter Z.

Leest Hier!

J. N. POLAK, in de Poelestraat, in den **MANUFACTUUR- en BEDDEWINKEL**, heeft **ontvangen:** eene partij WOLLEN GOEDEREN, PARAMATTES, DUBBEL-TWIST, extra fijne 8/4 FRANSCHE MERINOS, witte GOEDEREN, als ook echte TURNHOUTSCHE BEDDETIJKEN, WOLLEN en KATOENEN DEKENS, VEREN en DONS; alles tot een' **civielen prijs**; belooft eene prompte bediening, verzoekende gunst en rekommandatie.

Kagchels.

De ondergeteekende is gesorteerd in **fraaije HAARDKAGCHELS;** alsmede in **differente soorten;** boudt zich gerekommandeerd.

WINSCHOTEN, 23 September 1854.

JOH. S. MESTINGH.

Men vraagt, in het midden van de Stad, 't even in welke Straat, een **HUIS** met [ge]**noegzame ruimte *TE KOOP*.** Aang[ifte] van **Straat, Nommer** en **Prijs**, met ver[ze]gelde Brietjes, aan het BUREAU dezer COURANT. Adres N[...]

In de LIJNBAAN ***DE VREDE*** te ***Woudsend***, zijn voorhanden: 100 stuks PATENT LOOPEN[DE] **TROSSEN.**

25 dito PATENT **FALITROSSEN** en **STAANDWANT**, alles *primo kwaliteit* en tot civiele prijzen [te] bekomen, of nieuwe **VLETEN** te bestellen bij [den] Eigenaar

LEB. TROMP.

WOUDSEND, September 1854.

Nadere inlichting bij den Heer F. M. DIKEMA, *Hoogezand.*

W. Feis, R.Z.,

te ***Winschoten***,

is van zijne gewone Herfstreis teruggekomen met [eene] aanzienlijke sortering **NIEUWE GOEDEREN**, waaronder vooral uitmunten: fraaije DOORGEWERKTE en GEDRUKTE CASIMIREN en ROUW, CHALLONGS en DOEKEN, Fransche EFFEN en GEWERKTE THIBETS en SATINS, Heel- en Half-WOLLEN RUITEN, FANTAISIE- en HALF-ZIJDEN STOFFEN, PARAMATTA'S, ORLEANS, ENZ., ZIJDEN- en and[ere] BOEZELAARS, FICHU'S, GEBORDUURDE MOUWEN, KRAGEN en CHEMISETTES, ECHTE KANTEN, PARAPLUIES en vele **andere Artikelen.**

Aan het **HEEREN KLEEDINGMAGAZIJN** [...] GOMELASTIQUE REGEN-PALETOTS, waaronder [...] die aan twee zijden kunnen gedragen worden, brillj[ante] ZIJDEN, FLUWEELEN en CASIMIREN met Goud [en] Zilver gemonteerde VESTEN, extra fraaije BUXKIN[S,] DRAP DE RUSSIE, LAKENS, DUFFELS, ZIJDEN HAL[S-]DOEKEN, COLS, FOULARDS, BOORDEN, HEMDEN, CACHENEZ, ENZ.; alsmede voorradig eene groote partij **WINTER-PALETOTS, MANTELS** en **JASSEN**, BROEKEN, VESTEN, in Laken en andere Stoffen, RIJBROEKEN, ENZ. — Door buitengewoon lage inkoopen, zijn vele Artikelen extra **goedkoop** gesteld. — Voor Kooplieden is veel be[neden] den Fabrijksprijzen te bekomen.

Te Koop:

een uitmuntende **HEEMHOND**, oud [...] jaren, ook zeer geschikt om te **karne[n]**. Nadere informatie, *franko*, bij den Kastel[ein] HOENDERKEN, te *Haren*, onder letter [...]

De Heer J. LARSEN, te *Haarlem*, berig[tte] ons een paar dagen geleden het volgende:

Eene Jufvrouw hier ter stede leed sedert [ja-]ren aan slechte spijsvertering en hare m[aag] was zoo zeer verzwakt, dat zij geene spijzen hoegenaamd tot [zich] kon nemen, zonder dezelve dadelijk weder uit te braken, terwijl de ontlasting door kunstmatige middelen moest w[or-]den te weeg gebragt. Daar geene artsenij eenige aanm[er-]kelijke verligting schonk, beproefde zij **DU BARRY'S REVALENTA**, en dit uitmuntend meel heeft zoo[zeer] aan hare verwachting beantwoord, dat de ontlasting ge[re-]geld werkt en zij reeds zonder hinder een stukje brood, [...] ei, enz. kan eten.

Eene andere dame, die de **REVALENTA** gebruikt[e] en daarvan goede diensten bespeurde, logeerde eenigen tijd in *Amsterdam*, waar zij zich bepraten liet om de nagemaakte **REVALENTA** (*het Linzenmeel*) te gebruiken, maar m[et] een zeer slecht gevolg; — hare kwaal keerde terug, — zij nam spoedig weder hare toevlugt tot de **REVALENTA**, [en] gebruikte die met denzelfden goeden uitslag als vroeger.

Er zijn nog vele inwoners in deze stad die de **REVALENTA** van mij gehad hebben, van de meesten weet [ik,] dat zij er beter door geworden zijn.

HAARLEM, 23 Augustus 1854.

DU BARRY'S
KRACHTHERSTELLEND GEZONDHEIDSFARI[NE]
voor Kranken van elken leeftijd en zwakke Kinderen,
DE REVALENTA ARABICA

een aangenaam en versterkend Meel voor ontbijt en avo[nd-]eten, herstelt de spijsvertering, versterkt de zenuwen [en] longen, zuivert het bloed, brengt nieren en lever in [gezonden] zonden staat, bevordert de geregelde werking der orga[nen] en geneest volkomen alle maaglijden van welken aard oo[k,] benevens verslijming en onderlijfskwalen, terwijl ze het [ge-]bruik van Pillen, Poeijers of Mixturen geheel noodeloos maakt; zij is erkend voor het beste voedingsmiddel voor Kinder[en] en Zieken en wordt zeer aanbevolen door de Doctoren UR[E,] SHORLAND, CAMPBELL, GRIES, GATTIKER, WU[R-]ZER en anderen.

Het kan niet te veel gezegd worden: de meeste ziekt[en] ontstaan uit slechte spijsvertering, uit de eene of and[ere] stoornis in de toebereiding der sappen, en kunnen dus do[or] **DU BARRY'S REVALENTA ARABICA** genezen worden. Het gebruik daarvan kan nooit, in we[lk] geval ook, eenig kwaad doen, de toebereiding is eenvoudig en de smaak kan voor iedereen lekker zijn; men maakt h[et] aan met room, wijn, zout of suiker, ieder naar zijne verkiezing.

Zij wordt verkocht in onderstaande Dépôts, in blikk[en] bussen van $87\frac{1}{2}$ c., *f* 2, *f* 3.50, *f* 8, *f* 16. Dubbel geco[n-]centreerde *f* 4, *f* 7, *f* 16, *f* 24.

Hoe grooter de bus hoe voordeeliger de verhouding t[usschen] schen prijs en gewigt.

Eene brochure, die over dit heilmiddel handelt, wor[dt] *gratis* afgegeven.

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te *Assen* bij [...] P. A. VAN GORCUM; te *Delfzijl* bij A. W. C. KEIJSER; te *Groningen* bij C. RIKKERS en M. GAASBEEK; [te] *Hoogezand* bij F. M. DIKEMA, te *Meppel* bij J. [...] BARTH; te *Nieuwolda* bij R. P. VAN CALCAR; te *Noor[d-]broek* bij W. B. TEDINGA; te *Stads-Kanaal* bij [...] KREKEL; te *Steenwijk* bij K. TIMMERMANS; te *Pek[ela]* bij J. T. FELDBRUGGE; te *Veendam* bij S. SAVENY[E;] te *Winschoten* bij G. WASMAN, en in de beke[nde] Depôts in de andere Steden.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

BIJVOEGSEL
tot de Groninger Courant van den 26sten September
1854, no. 77.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

STATEN GENERAAL.
Eerste Kamer.
Zitting van Vrijdag den 22sten September.

Aan de orde wordt gesteld de beraadslaging van het door de daartoe benoemde commissie ontworpen adres in antwoord op de troonrede, van den volgenden inhoud:

SIRE!

1. De Eerste Kamer der Staten Generaal heeft bij de opening dezer zitting met belangstelling vernomen, dat Uwe Majesteit voortdurend van alle Mogendheden de verzekering van vriendschap en welwillendheid ontvangt. Bij de verwikkelingen in ons werelddeel ontstaan, zal, gelijk wij vertrouwen, het beginsel van strenge onzijdigheid, door Uwe Regering in het belang des vaderlands aangenomen, en met stipte vervulling van onze verpligtingen toegepast, de aanspraak op wederkeerige eerbiediging onzer regten door alle Staten doen erkennen.

2. Aangenaam is het ons te vernemen, dat zee- en landmagt zich door ijverige pligtsbetrachting en krijgstucht onderscheidt en daarvan nog onlangs op Borneo de schitterendste bewijzen gaf.

3. Wij verheugen ons in de ontvangen mededeeling omtrent den gunstigen toestand der koloniën en het uitzigt op een veelbelovenden oogst. Moge de gezondheid der bevolking van die schoone bezittingen onder hooger zegen door gepaste maatregelen worden verbeterd, dan zal ook daarin ruime stof van dankbaarheid voor ons gelegen zijn.

4. Het vooruitzigt op eene ruime opbrengst van de meeste voedingsmiddelen hier te lande wordt door ons met Uwe Majesteit [illegible] begroet. Moge onbelemmerde handel en toevoer weldra tot eene dadelijke vermindering der prijzen van de eerste levensbehoeften medewerken.

5. De verbetering onzer middelen van verkeer en gemeenschap, zoowel te water als te land, wekt onze belangstelling in hooge mate. Voor handel en nijverheid is elke vooruitgang op dit gebied eene weldaad te noemen, vooral ook wanneer door uitbreiding van het binnenlandsche spoorwegnet eene nauwere aansluiting aan buitenlandsche wegen mag worden tot stand gebragt.

6. Wij verheugen ons van Uwe Majesteit te vernemen dat, niettegenstaande ontstane belemmeringen in de betrekkingen der volken onderling, de Nederlandsche handel, scheepvaart en scheepsbouw in vrij voldoenden toestand verkeeren.

7. Op het voortduren van den gunstigen staat der geldmiddelen van het Rijk, waarvan de Kamer de mededeeling ontving, stelt zij hoogen prijs. Gaarne zal zij aan Uwe Regering hare medewerking verleenen, om op behoedzame wijze tot eene vermindering van lasten over te gaan. Met te meer gerustheid zal zij die voordragt in overweging nemen, wanneer onafgebroken schulddelging daarmede kan vereenigd blijven.

8. Wij zien met verlangen de aanbieding te gemoet van wetsontwerpen op het onderwijs, maar ook van de overigen, wier indiening door de Grondwet is voorgeschreven. Wetenschap en kunst blijven ons steeds groote belangstelling inboezemen.

9. Onze toestand moge niet volkomen zijn, de natie, Sire! waardeert ten hoogste de zegeningen, die zij geniet. Eendragt en wederzijdsch vertrouwen aan te kweeken, zal onder den Goddelijken bijstand leiden tot heil des dierbaren vaderlands.

§ I heeft tot de volgende discussie aanleiding gegeven:

De heer *Cremers* zegt, dat iedere *aanspraak* op eerbiediging van regten, nog niet insluit dat die regten werkelijk geëerbiedigd zijn. Hij vraagt of de minister van buitenl. zaken goed kan vinden eenige opening te geven omtrent ééne zaak die in den laatsten tijd veel besproken is (de zaak van *Gibson*).

De *min. van buitenl. zaken* antwoordt, dat de bedoelde zaak van ondergeschikt belang is en geen gevaar of nadeel zal toebrengen aan de vriendschappelijke betrekkingen tusschen Nederland en Noord-Amerika, op wier behoud beiden grooten prijs stellen. De zaak nu is deze. Zekere *Gibson* heeft misdadige handelingen gepleegd, waardoor onze Oost Indische bezittingen bedreigd werden. Hij stelde zich in betrekking met den Sultan van Djambi en zette dien Sultan aan om het Nederlandsch gezag te bestoken. De zaak is met de grootste bedaardheid en met de onpartijdigheid die de Nederl. regters kenmerkt, geïnstrueerd. Het proces heeft 15 maanden geduurd, en nadat de raad van justitie, de feiten als bewezen beschouwende, hem op regtsgronden had vrijgesproken, is hij in revisie op grond van de bewezen feiten, tot 12jarige gevangenisstraf veroordeeld. Eenige dagen vóór die uitspraak, is hij ontsnapt, welligt, omdat hij met te groote voorkomendheid was behandeld. En nu komt die vreemdeling hier en vraagt hij schadevergoeding. Daarover zijn met het Amerikaansche gouvernement nota's gewisseld. De Regering heeft (na aan de Amerik. Regering de noodige inlichtingen gegeven te hebben en haar met onze regtspleging bekend te hebben gemaakt) dit stelsel van volkenregt aangedrongen: dat, als een vreemdeling, op ons grondgebied, eene misdaad pleegt, dit dan wel aanleiding tot straf, maar niet tot schadeloosstelling kan geven.

De heer *Cremers* bedankt den minister voor de gegeven inlichtingen.

§ 1 wordt daarna *goedgekeurd.*

Ten aanzien van § 5 stelt de heer *de Sitter* een amendement voor, strekkende om vóór de woorden: » het binnenlandsche spoorwegnet," te plaatsen: » alle gedeelten van" enz., en wijders om in plaats van » nauwere aansluiting," te lezen: » meerdere aansluiting."

De heer *de Kempenaer* vraagt eenige inlichtingen nopens den stand van zaken ten aanzien van de spoorwegen in het noordelijk deel des lands.

De *minister van binnenl. zaken* geeft te kennen, dat de regering gaarne alle mogelijke pogingen aanwendt, om de zwarigheden, die deze zaak tot hiertoe heeft ondervonden, uit den weg te ruimen. Twee malen zijn er concessiën verleend, waarvan de verwezenlijking is afgestuit niet op moeijelijkheden van den kant der regering, maar op zwarigheden aan de onderneming zelve verbonden. In de Troonrede had men wel degelijk het oog op de spoorwegen in dat gedeelte des lands, waarvan de vorige sprekers hebben gewag gemaakt. De verleende concessiën zijn komen te vervallen. Later zijn er nieuwe aanvragen gedaan; de regering heeft te dien opzigte een onderzoek aan een deskundige opgedragen; en worden nieuwe onderhandelingen met een der aanvragers gevoerd, die nog loopende zijn. Wat door de regering ter bevordering dezer aangelegenheid zal kunnen gedaan worden, zal niet worden nagelaten.

De heer *de Sitter* dankt den minister voor de gegevene inlichting en trekt daarop zijn amendement in.

De verdere discussie heeft geen overwegend belang opgeleverd en het adres is, behoudens enkele wijzigingen van redactie, onveranderd aangenomen met algemeene stemmen.

Alleen is, op voorstel van den heer *van Nispen*, met 16 tegen 10 stemmen aangenomen, een amendement op § 7, ten gevolge waarvan op de wetten wordt gewezen, waarvan de afdoening door de grondwet is voorgeschreven

Tweede Kamer.
Zitting van Vrijdag den 22sten September.

Er wordt kennis gegeven van het besluit van Z. M. den Koning, waarbij de heer *Boreel* tot voorzitter dezer vergadering is benoemd, welke daarop deze waardigheid met het houden eener rede heeft aanvaard.

Van wege de Regering is ingediend een ontwerp van wet, betreffende de inrigting van het lager en van het middelbaar onderwijs, en een ontwerp ter regeling van de ministeriële verantwoordelijkheid.

Tot leden der commissie, belast met het ontwerpen van een adres van antwoord op de troonrede, zijn benoemd de heeren *Bosscha*, *Heemskerk*, *v. Bosse*, *v. Nispen* en *Thorbecke*.

Tot voorzitters der afdeelingen zijn benoemd de heeren *Baud*, *v. Rappard*, *de Man*, *Schimmelpenninck* en *de Kempenaer*; — tot tweede voorzitters de heeren *Godefroi*, *Strens*, *v. Bosse*, *Luyben* en *Mackay*; tot leden van de commissie voor de verzoekschriften de heeren *Donker*, *v. Deinse*, *Sander*, *Meylink* en *Zijlker*.

Zitting van Zaturdag den 23sten September.

In deze zitting heeft de *minister van financiën*, bij koninklijk besluit daartoe gemagtigd, de begrootingen voor 's rijks uitgaven en de wet tot voorziening in de middelen tot dekking dezer uitgaven, voor het jaar 1855, ingebragt, en daarbij eene vrij uitvoerige redevoering gehouden, waaruit onder anderen blijkt:

Het voordeelige slot van het dienstjaar 1853 kan voorloopig gesteld worden op *f* 5,550,158, terwijl van de voordeelige saldo's van 1851 en 1852 ook nog onbeschikt voorhanden zijn de sommen van *f* 83,311 en *f* 256,261.

De middelen hebben in het vorige jaar boven de raming opgebragt *f* 3,031,203. De opbrengst van de eerste *acht* maanden van het loopende jaar is ook zeer voldoende. De minister is dienaangaande in eene breedvoerige beschouwing getreden, waaruit blijkt, dat ook dit jaar, niettegenstaande verschillende hoofdstukken zoo belangrijk verhoogd zijn, nog op een niet onaanzienlijk batig slot mag gerekend worden.

De minister zeide o. a. het volgende:

» Indien ik u deze voor ons vaderland zoo gelukkige vermindering van rentelast, onder mijne geachte voorgangers tot stand gebragt, thans herinner, het is omdat zij, bij de beraadslagingen der regering, niet zonder overwegenden invloed is gebleven. De zucht der regering, om den last der bevolking zooveel mogelijk te verligten, moest haar natuurlijk dubbel opmerkzaam maken op de omstandigheid, dat in de laatste jaren de opbrengst der middelen de raming heeft overtreffen; dat zulks in het bijzonder ten vorigen jare plaats vond, en dat in dit opzigt de vooruitzigten voor het loopende jaar geenszins ongunstig zijn, zoo als u, Mijne Heeren, uit de vorige uiteenzetting is gebleken, ten gevolge waarvan niet onbelangrijke saldo's in de schatkist beschikbaar liggen, en, zoo wij mogen hopen, aan het einde van dit jaar nog vermeerderd zullen worden, zoodat op nieuw tot schulddelging de noodige voorstellen zullen kunnen worden gedaan. Doch aan den anderen kant mogt de regering niet verzuimen haren blik ook over de grenzen te doen gaan en zich af te vragen: » is de politieke toestand zoodanig gunstig, dat men veilig tot eene afschaffing van belastingen kan besluiten?

Terwijl het voor Nederland eene ruime stof tot dankbaarheid moet opleveren, dat de strijd zoo ver van zijne grenzen blijft verwijderd, en het zijne stelling van neutralen staat ongeschonden heeft kunnen bewaren en dien meer en meer heeft zien bevestigen, waaromtrent een jaar geleden nog alles in het onzekere was, valt toch niet te ontkennen, dat zoolang de vrede niet hersteld is, het roekeloos zou zijn in ons belastingstelsel te diep ingrijpende verminderingen in te voeren. Doch gelijktijdig meende men dat aan eene vermindering van belasting, ongeveer gelijkstaande met en niet overschrijdende de som sedert 1850 aan renten bespaard, het verwijt van roekeloosheid niet zou kunnen worden toegevoegd, terwijl het tevens den opregten wensch der regering, om de belasting niet hooger opgevoerd te houden, dan het welbegrepen belang des staats volstrekt vordert, duidelijk kenbaar zou maken.

» Ziedaar, Mijne Heeren, de beweegredenen welke geleid hebben tot de begrooting der middelen, welke u thans wordt aangeboden."

» De Regering heeft zich afgevraagd, welke lasten het meest in aanmerking moesten komen bij eene voorgenomen vermindering. Het zal onnoodig zijn hier te herinneren hoe, bij verschillende gelegenheden, op afschaffing, en, zoo die onmogelijk ware, op vermindering van accijnsen is aangedrongen. Terwijl door sommigen op afschaffing van den accijns op het geslagt, en door anderen op dien der brandstoffen werd aangedrongen, hebben velen met den meesten nadruk op den accijns op het gemaal gewezen, als de eerste belasting die zou dienen te worden afgeschaft. Allen moesten het echter daarin eens zijn, dat aan eene geheele afschaffing van dat middel in den tegenwoordigen toestand onzer financiën niet viel te denken.

» Daar nu de Regering bij voorkeur eene dier belastingen wenschte te verligten, welke op de eerste levensbehoeften van alle ingezetenen, dus ook van de minvermogenden, drukken, doch eene geheele afschaffing der belasting op het gemaal in het oogenblik ondenkbaar is, vond zij de meest rationele vermindering dier belasting in de weglating der 23 opcenten op de hoofdsom en op het collectief zegel. Daardoor blijft het beginsel in zijn geheel. Zoo het in alle tijden bedenkelijk is eenen greep te doen in het belastingstelsel van een land, in de tegenwoordige omstandigheden ware zulks niet wel te verschoonen. De Regering heeft gemeend in deze zaak den weg van bedachtzame voorzigtigheid, waar gewoonlijk weinig toejuiching aan te beurt valt, doch die voor het duurzaam belang van het land de meest gewenschte is, niet te moeten verlaten.

» Gelijktijdig met het voornemen om de 23 opcenten op de hoofdsom en het collectief zegel van den accijns op het gemaal, bij de begrooting der middelen van het volgend jaar weg te laten, werd ook het onderwerp der tonnegelden van de zeeschepen bij de Regering in overweging genomen. Het is bekend dat herhaalde malen de Regering van verschillende kanten, tot afschaffing dier regten is aangespoord, als zijnde deze niet in overeenstemming met de milde beginselen van handel en scheepvaart, ten jare 1850 in onze wetgeving opgenomen, en waarvan de heilzame invloed dankbaar moet erkend worden. Ofschoon het nu wel niet gebleken is, dat thans de scheepsongelden in Nederlandsche havens tot zooveel hooger bedrag dan elders geheven worden, mag men niet ontveinzen dat de ligging van sommige onzer havens bezwaren doet geboren worden, welke voor groote en diepgaande zeeschepen in eenige vreemde havens niet bestaan.

» Daarom meent de Regering voort te moeten gaan op den weg in 1850 op het stuk van handel en scheepvaart ingeslagen, ten einde door vrijgevige bepalingen physieke en materiële belemmeringen eenigzins te vergoeden. Zij moet tevens doen opmerken, dat, zoo de scheepvaart in de eerste plaats de voordeelen der afschaffing van de tonnegelden der zeeschepen mag ondervinden, op de inlandsche voortbrengers en verbruikers de terugwerking daarvan niet achterwege kan blijven.

» Deze beschouwingen hebben er toe geleid, om u ook de afschaffing der tonnegelden voor te stellen. Eene geheele afschaffing van dit regt schijnt eenigzins in tegenspraak met de beginselen, die de Regering bewogen hebben, zich bij den accijns op het gemaal tot de opcenten te bepalen. Doch hierbij moet niet uit het oog worden verloren, dat bij het wegnemen van het tonnegeld der zeeschepen uit de rij onzer belastingen, het raderwerk der overige zijnen gewonen gang kan behouden, hetgeen volstrekt niet het geval zou zijn met eene afschaffing van den accijns op het gemaal, terwijl de geheele opbrengst der tonnegelden te gering is, dan dat men kan verwachten dat, hetzij eene gedeeltelijke vermindering, hetzij eene weglating der opcenten het doel zou kunnen doen bereiken hetwelk men met eene geheele opheffing voor oogen heeft.

» Wat nu het verlies betreft dat 's Rijks schatkist ten gevolge der voorgenomen maatregelen zal lijden, zoo veroorloof ik mij hier te herinneren, dat in de wet van den 24sten Dec. 1853 (*Staatsblad no.* 153), houdende aanwijzing van de *middelen* ter goedmaking der uitgaven van het tegenwoordige dienstjaar, de *drieëntwintig* opcenten op de hoofdsom en het collectief zegel van den accijns op het gemaal, zijn geraamd op een gezamenlijk bedrag van......... *f* 834,900.00

het tonnegeld der zeeschepen werd
geraamd op.......................... *f* 400,000.00
met 13 opcenten..................... - 52 000.00
- 452,000.00

de afschaffing dezer beide inkomsten zou dus aan
's Rijks schatkist kosten........................... *f* 1,286,900.00

» Doch hierbij moet niet uit het oog worden verloren, dat beide middelen aan het einde des jaars waarschijnlijk zullen blijken meer opgebragt te hebben dan daarvoor is geraamd, hetgeen dus het verlies voor de schatkist nog grooter zou maken, daar ook de opbrengst van het formaatzegel lager moet geraamd worden, waardoor dit verlies dus nog al aanzienlijk meer zou bedragen dan de renten, sedert 1850 bespaard, tot welk bedrag de voorzigtigheid gebiedt zich thans te beperken.

» Ten einde hierin te voorzien acht de Regering zich onbezwaard u voor te stellen de opcenten op het binnen- en buitenlandsch gedistilleerd met 12 te vermeerderen, en dus tot 60 op te voeren. Terwijl men aan den eenen kant de belasting drukkende op een nuttig en een der meest algemeene voedselen vermindert, zal dan tevens die op de meest verderfelijke dranken eenigzins verhoogd worden."

De begrooting der uitgaven voor 1854 bedroeg oorspronkelijk *f* 70,703,711, doch heeft, in den loop des jaars, achtervolgens moeten worden verhoogd tot op *f* 72,395,881. Het totaal der begrootingen van de uitgaven voor 1855 bedraagt *f* 72.118,891; — derhalve *f* 277,990 minder, niettegenstaande de meeste redenen, die tot verhooging leidden, nog niet hebben opgehouden te bestaan.

Het totaal der middelen voor 1855 is, niettegenstaande de weglating der opcenten op de hoofdsom en van het collectief zegel van den accijns op het gemaal, en van de tonnengelden der zeeschepen, geraamd op *f* 72,386,595, sluitende met een vermoedelijk voordeelig saldo van *f* 267,704.

Door den minister zijn verder nog verschillende mededeelingen gedaan, betreffende handel, scheepvaart en den aanbouw van schepen, alsmede betreffende de posterijen in 1853, waaruit o. a. blijkt, dat het aantal brieven in dat jaar weder een millioen meer dan in het vorige jaar heeft bedragen, zoodat dit aantal sedert de invoering der postwet van 1850 nog voortdurend toeneemt.

's GRAVENHAGE, 22 September.

Uit het beknopt verslag der verrigtingen van de synode blijkt ook het volgende: „ Ontvangen hebbende eene missive van den heer minister van eeredienst, met overlegging van eene aan z. exc. door den heer minister van binnenlandsche zaken gerigte missive met eene circulaire aan h.h. gedeputeerde staten, inhoudende den welmeenenden aandrang, om bij het ten uitvoer leggen van de wet op het armbestuur, de zelfstandigheid der kerkelijke instellingen van weldadigheid in het oog te houden en de goede verstandhouding tusschen de burgerlijke besturen en de kerkelijke diakoniën, zonder eenige bemoeijing in hare administratie, indien zij gesubsidieerd zijn, tot heil der armen te bevorderen, — heeft de synode besloten eene aanschrijving aan de kerkeraden en collegiën van diakenen uit te vaardigen, om hen te wijzen op de goede bedoeling der hooge Regering, opdat zij van hunnen kant daaraan medewerken, en de armenzorg, zoo veel en zoo spoedig mogelijk worde, wat zij uit den aard der zaak wezen moet, eene vrije, onbekrompene en christelijke liefdadigheid der kerk, wier hoogste roem is de beoefening der ware godsdienst voor God en den Vader."

— De prins *Karadja* komt niet als gezant van de Porte te 's Hage. Frankrijk en Engeland hebben bij den benarden financiëlen toestand van Turkije de onkosten van een gezantschap bij het Nederlandsche hof minder noodig geacht. De prins is thans aan de Turksche ambassade te Berlijn geattacheerd.

— Ook in 's Hage zijn de nadeelige gevolgen van het gebruik van oesters ondervonden. Na een diplomatiek diné, dezer dagen gehouden, zijn twee der aanzienlijke genoodigden, ten gevolge daarvan, vrij ernstig ongesteld geweest.

— Zoo als gemeld wordt, blijkt het meer en meer, dat de eerste aanleiding tot de in Schiedam plaats gehad hebbende wanorde moet worden gezocht in het misnoegen, 't welk de wekelijksche voordragten van zekeren *van Veen*, genaamd de Evangelist, ter bestrijding van de leerstellingen der R. K. Kerk, onder de belijders dezer eeredienst, waarvan verscheidenen, tot den meer gegoeden stand behoorende, deze voorlezingen bijwoonden, heeft verwekt; ofschoon het geenszins is gebleken, dat bij dezelve de regelen der betamelijkheid uit het oog zijn verloren. Het regterlijk onderzoek, betreffende het gebeurde, wordt steeds voortgezet.

De gemeenteraad te Schiedam heeft tot bestrijding der kosten, veroorzaakt ten gevolge van de dezer dagen plaats gehad hebbende onrustige bewegingen en wanordelijkheden, en welke geraamd zijn op *f* 10,000, besloten van het ten name dier gemeente, op het grootboek der 2½ pCt. rentende nat. werk. schuld, ingeschreven kapitaal, eene som van *f* 17,000, te doen afschrijven en te gelde maken.

— Van Curaçao is bij het dep. van koloniën berigt ontvangen, dat de gele koorts op het eiland Aruba een einde genomen heeft.

Mede is er bij dat dep. uit Suriname berigt ontvangen, als hebbende zich in het distrikt Nickerie cholera-gevallen geopenbaard; er zijn van de 70 lijders 29 overleden.

Naar luid echter van het bij het koloniaal bestuur ingekomen rapport van den landdrost van gemeld distrikt, d.d. 7den Aug. j.l., waren er sedert den 4den te voren geene nieuwe lijders aan die ziekte voorgekomen.

Van den 23sten. Eene commissie van leden der Eerste Kamer van de Staten Generaal heeft heden namiddag het door de Kamer vastgestelde adres van antwoord op de troonrede bij de opening der tegenwoordige zitting aan Zijne Majesteit den Koning aangeboden.

Door Z. M. is op dit adres het volgende geantwoord:

„ Mijne Heeren! Ik verzoek U aan de Eerste Kamer mijnen dank over te brengen voor haar adres van antwoord.

Ik waardeer hoog haar voortdurend streven om met de regering de belangen en het welzijn des vaderlands te bevorderen.

Ik blijf op hare trouwe medewerking rekenen."

DORDRECHT, 20 September.

Onze stad had heden morgen een feestelijk aanzien; van alle zijden zag men de vaderlandsche kleuren, hier en daar met oranje en anderen feesttooi versierd wapperen. De bevolking wachtte Z. M. onzen geëerbiedigden en geliefden Koning, die de tentoonstelling der Hollandsche maatschappij van landbouw met H.D. tegenwoordigheid vereeren zou. Nadat Z. M. de hoofdstraten onzer stad, ter eene zijde, langs gereden was, heeft HD. zich naar het lokaal der tentoonstelling van den landbouw, in het Kromhout, begeven. Aldaar hartelijk door het bestuur van de tentoonstelling ontvangen, heeft Z. M. onder voorlichting van het bestuur, het daar ten toon gestelde bezigtigd. Te half 1 uur, na tot Zwijndrecht door den weled. heer burgemeester te zijn uitgeleid, is Z. M. naar de residentie teruggekeerd.

VLISSINGEN, 22 September.

De hevigheid der cholera is aanmerkelijk verminderd. Het getal der verpleegden, zoo wel in het hospitaal als op het ziekenschip is 39, waarvan nu in het geheel negen man overleden zijn. Onder de verpleegden zijn zelfs dezulken die, ongesteld zijnde, zelven naar het hospitaal hebben kunnen loopen.

Noch op de andere schepen, noch bij het garnizoen of de burgerij wordt eenig spoor van de gevreesde ziekte waargenomen.

LEGERPLAATS BIJ ZEIST, 20 September.

De manoeuvres, waarbij men zich had voorgesteld, op gisteren de alhier nog resterende amunitie, door de drie wapens te doen verschieten, zijn door een aanhoudend ongunstig weder afgekommandeerd.

Aan de troepen is op heden de volgende dagorder medegedeeld:

„ Het doel onzer vereeniging is vervuld.

„ Met een waar genoegen zag ik den ijver in 's Konings „ dienst, die alle wapenkorpsen dezer tijdelijk vereenigde di„ visie zoo gunstig onderscheidde.

„ De volbragte oefeningen, de voorbeeldige krijgstucht en „ goede orde verworven ons 's Konings hooge goedkeuring, „ zoo als onderscheidene dagorders getuigen, op HD. bijzon„ der verlangen aan de divisie uitgevaardigd.

„ Ontvangt dan ook mijnen dank voor uw aller medewer„ king, tot het verkrijgen dezer gunstige uitkomsten onzer „ vereeniging, en tevens mijnen opregten wensch, dat het u „ allen voortdurend wèl moge gaan."

„ De generaal-majoor," enz.

UTRECHT, 29 September.

Tot ons leedwezen vernemen wij, dat de cholera zich ook in deze stad heeft geopenbaard.

— Eergisteren is in eene der daartoe zoo uitnemend geschikte zalen van het gebouw voor kunsten en wetenschappen, onder presidium van den heer mr. *H. J. Koenen*, van Amsterdam, de eerste vergadering gehouden van het *Taal- en Letterkundig Congres*. Blijkens de presentie-lijst werd deze eerste vergadering door niet minder dan 169 personen bijgewoond, waarin de volgende voordragten zijn gedaan: 1) door prof. *Visscher*, uit Utrecht: „ Gelukwensch aan Noord en Zuid, thans in de stad der Unie vereenigd, als inleiding tot de werkzaamheden van het congres"; — 2) door den heer *J. M. Dautzenberg*, uit Brussel: „ over de noodzakelijkheid eener nieuwe omwerking der Nederlandsche spraakkunst"; — 3) door den heer *Prudens van Duijse*, uit Gend: „ de uitvindingen der eeuw (Ode)"; — 4) door prof. *David*, uit Leuven: „ over de tautologische vormen"; — 5) door den heer *A. de Jager*, uit Rotterdam: „ over de overdrijving, die wel eens in de opvolging van goede taalregels plaats heeft."

Aan het Congres zijn onderscheidene werken toegezonden, waaronder door Z. M. den Koning, een compleet exemplaar van *Bilderdijks* werken; en door den Koning van Denemarken, een Deensch woordenboek.

In de zitting van gisteren, heeft de heer *de Jager* een opstel van den heer *J. Tideman*, uit Rotterdam, „ over het onderwijs in de Nederlandsche taal- en letterkunde en vaderlandsche geschiedenis op de gymnasiën" voorgedragen. De heer *Nolet de Brouwere* las vervolgens een dichtstuk voor, getiteld: „ *Een tijdgezang.*" Daarop volgden eene verhandeling van prof. *Heremans*, uit Gend, „ over het belang van de kennis der Nederlandsche en inzonderheid der Vlaamsche dialecten," en de voordragt van een dichtstuk: „ *De blinde*" getiteld, door den heer *van Beers* uit Lier, die niet ligt door één der hoorders zal worden vergeten en die welligt meer dan iets den Noord-Nederlander — zoo hij het nog mogt noodig hebben — de waarde zoowel van den Vlaamschen broederstam als van den Vlaamschen tongval diep zal doen gevoelen.

Na eene korte rust deelde de heer *Prudens van Duyse* een „ vlaemsch woord over de archaismen" mede. Dit stuk gaf aanleiding tot eene belangrijke woordenwisseling tusschen den spreker en de heeren *Beets*, *Alberdingk Thijm*, *Koenen* en *Dautzenberg*. De werkzaamheden in deze zitting werden besloten door den heer *Oortman*, uit Antwerpen, die een dichtstuk „ *De kracht der taal*" voordroeg.

Heden was de laatste dag van het congres. De eerste spreekbeurt werd vervuld door den heer *Koenen*, *over het denkbeeld, dat men zich van den rijkdom eener taal, inzonderheid van ons Nederduitsch te maken heeft.* Vervolgens deelde professor *de Vries* het verslag mede omtrent de hoogte, waarop de commissie voor het Nederlandsch woordenboek met hare werkzaamheden gevorderd is.

Daarop sprak de heer *Wop* over *Bilderdijks nagedachtenis en het daarvan levendig bewaren onder ons*, en stelde voor binnen de stad Amsterdam een monument ter eere van *Bilderdijk* op te rigten. Hoewel de vergadering herhaaldelijk hare sympathie voor eene hulde aan den grooten dichter betuigde, werd echter dit onderwerp, als uitsluitend de stad Amsterdam en niet de *beide* deelen van het Nederlandsche taalgebied betreffende, niet in behandeling gebragt. Nadat eenige besluiten van huishoudelijken aard genomen waren, trad ten slotte de heer *N. Beets* op, en droeg een heerlijk gedicht voor over de *waarde en de betemming der taal.* Er is bepaald dat het volgende congres over twee jaren te Antwerpen zal gehouden worden.

ALMELO, 20 September.

Er is in Twenthe thans gebrek aan handen om het werk te verrigten. De weverijen zijn onafgebroken bezig. Het is met groote moeite dat men arbeidenden vindt om den landbouw voort te zetten. De kultuur der woeste gronden breidt zich dagelijks uit; meer en meer hebben er nederzettingen van huisgezinnen plaats. Twenthe bloeit, niettegenstaande de prijzen der katoenen gedrukt zijn, hetgeen men echter als tijdelijk beschouwt. De landbouw-produkten zijn er overvloedig, de prijzen algemeen hoog. Er wordt veel meer verbouwd dan voor de consumptie alhier noodig is.

LEEUWARDEN, 23 September.

Met belangstelling vernemen wij, dat de heeren *Sixma baron van Heemstra c. s.*, dezer dagen van wege de hooge regering in de gelegenheid zijn gesteld, zich te verklaren omtrent de aanvaarding eener toezegging tot voorloopige concessie voor den aanleg en de exploitatie van spoorwegen in het noord-oostelijk gedeelte des rijks, bijaldien zij n.l. eenige uitbreiding aan hun plan wenschen te geven, door opneming daarin van nog eenige lijnen; welke concessie voorts voor den tijd van één jaar geldende zal zijn. Voor die verklaring moet aan gemelde heeren een termijn van ééne maand (met den 9den Oct. aanstaande ten einde loopende) zijn gelaten. Mogten zij genegen zijn de toezegging aan te nemen, dan zoude met hen en, bij gebreke daarvan, met de firma *Balkema*, over hetzelfde plan, worden onderhandeld.

— J.l. Woensdag is door de arrondissements-regtbank van Leeuwarden zekere *M. W.*, uitdraagster alhier, veroordeeld tot eene geldboete van *f* 100 of bij gebreke daarvan tot eene gevangenisstraf van drie maanden, wegens het koopen van een' kapotjas, die zij wist dat gestolen was en haar door twee militairen, die tot nog toe onbekend zijn, was aangeboden.

— Door het ontstaan van avarij aan de machine, is de stoomboot *Flevo*, komende van Amsterdam, eergisteren op de Zuiderzee ten anker achtergebleven, ten gevolge waarvan de Hollandsche brieven en nieuwsbladen eerst 's avond omstreeks te 10 uur alhier zijn aangekomen, zijnde het postpakket, benevens eenige passagiers, door eene visscherschuit te Harlingen aangebragt. Naar wij onderrigt zijn, is meergemelde boot door de stoomboot *Harlingen* naar Amsterdam teruggesleept en zijn gisteren de overige passagiers en goederen door laatstgemelde boot naar Harlingen vervoerd.

— Naar wij vernemen, bestaat er gegrond vooruitzigt dat in het volgende jaar de steden Leeuwarden en Harlingen zullen worden opgenomen in de telegraaflijn van Groningen.

— Te Broek, onder Akkerwoude, gemeente Dantumadeel, wordt eene nieuwe school opgerigt, in welke het onderwijs *kosteloos*, voor rekening van het rijk en de provincie, zal worden gegeven. De armoedige bevolking is niet in staat schoolgeld te betalen, en de gemeente is mede in geen bloeijenden toestand. Wij gelooven, dat er in verschillende oorden des lands veel gelegenheid is, om op die wijze in het onderwijs van armen en behoeftigen te voorzien. Wij meenen echter, dat het bovenstaande voorbeeld een der eersten van dien aard in het gansche land is en daarom mededeeling verdient. Misschien lokt het tot navolging uit.

MEPPEL, 23 September.

Nadat jongstleden Vrijdag zich eene tweede choleragevaal had opgedaan, 't welk met den dood eindigde, heeft de ziekte zich gedurende de tegenwoordige week nog weder geopenbaard bij een drietal kinderen.

— Men schrijft uit Staphorst: „De schade, die de veldmuis, bijzonder in deze gemeente, aanrigt, is onberekenbaar. De boekweit, die geschuurd is, is meer in behouden haven; de nog te velde staande wordt ijsselijk geteisterd, zoodat er schier geen korrel aanblijft. De landman staat verbaasd, en kan haast niet begrijpen, waar het zaad zoo spoedig blijft. Ook treft men onder de aardappelen en raapknollen sommige aan, die geheel tot op de dunne schil uitgevreten zijn. Aan de peenwortels heeft men dit nog niet ontdekt."

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Zaturdag den 23sten September.

Aanwezig: de heeren SLOT, TRIP, OUDEMAN, LOHMAN, DOORNBOSCH, VAN HOUTEN, UPMEIJER, DOMMERING, VAN ITTERSUM, MULLER, DE LA FAILLE, SWAAGMAN, VAN IMHOFF, QUINTUS, WICHERS, VAN HEIJNINGEN BOSCH, ONNES, ROELFSEMA, DE SITTER, GEERTSEMA en MESDAG.

In behandeling wordt genomen:

1) *Benoeming van een wethouder, in plaats van den heer* CREMERS. De uitslag der stemming is deze, dat zich op den heer MULLER 12 stemmen vereenigden en verder op den heer SWAAGMAN 3, de heeren van ITTERSUM en GEERTSEMA 2, ONNES en VAN HEIJNINGEN BOSCH 1 stem werden uitgebragt.

De heer MULLER alzoo met volstrekte meerderheid benoemd zijnde, acht zich zeer vereerd voor dit blijk van vertrouwen, waarvoor hij zijnen dank betuigt; hij verklaart, voor zoover zijne krachten dit toelaten, gaarne de belangen der gemeente te willen bevorderen en de benoeming aan te nemen.

De voorzitter zegt met veel genoegen de aanneming te hebben gehoord; hij wenscht den benoemde geluk en beveelt hem de behartiging van Groningens belangen aan. En hoezeer de heer CREMERS niet tegenwoordig is moet spr. toch in het openbaar hem zijnen dank betuigen voor de diensten, die hij in zijne betrekking als wethouder aan de gemeente heeft bewezen.

6) *Benoeming van stemopnemers voor de verkiezing van de leden der kamer van koophandel, die in Nov. moeten aftreden.*— Hiertoe worden door den voorzitter aangewezen de heeren DOMMERING en MEIJER.

3) *Ontwerp besluit tot vaststelling van het reglement en tarief voor de bargedienst tusschen O. en N. Pekela.* — De voorzitter merkt op, dat dit reglement reeds den 15den Julij was vastgesteld; dat echter later gebleken was, dat het gemeentebestuur van O. Pekela zich nog niet daaromtrent tot Ged. Staten had gewend; dat dit nu was geschied, waarom hij voorstelt, het vroeger raadsbesluit te vernietigen en thans op nieuw het reglement en tarief vast te stellen, onder goedkeuring van Ged. Staten. — Vastgesteld.

4) *Voorstel tot magtiging voor eene onderhandeling met het gemeentebestuur van Zwolle*, omtrent het brengen van wijzigingen in het reglement en tarief voor het beurtveer tusschen Groningen en Zwolle. — Wordt besloten die magtiging van Ged. Staten aan te vragen.

Verder geene werkzaamheden te verrigten zijnde worden de korte notulen gelezen en deze zitting hierop gesloten.

GRONINGEN, 25 September.

De algemeene synodale commissie der Nederl. Hervormde kerk heeft in hare vergadering van den 21sten dezer de aanvrage tot vernietiging van de uitspraak van het provinciaal kerkbestuur in Noord-Holladd, in zake het beroep van dr. L. S. P. MEIJBOOM naar Amsterdam, *verworpen*.

Gelijk besluit is genomen ten aanzien van ds. J. C. ZAALBERG.

— Heden morgen hebben heeren studenten dezer hoogeschool eene revue gehouden over de verschillende costumes voor de maskerade, welke op den 12den October zal gehouden worden, en wel, gelijk dit ook met de laatste maskerade heeft plaats gehad, zoowel bij dag als bij avond. Algemeen werd de pracht en netheid der costumes geroemd, die ook bij dag een goed effect zullen maken.

— Men verneemt dat de verzameling van portretten van Hoogleeraren in ons nieuw Akademiegebouw, waarmede de nu levenden zijn begonnen, weder met twee is vermeerderd, met dat van B. H. LULOFS in 1849 en dat van J. RUARDI in 1815 overleden. Vroeger meldden wij reeds, dat die van TH. V. SWINDEREN, J. DE RHOER, N. ENGELHARD en UBBO EMMIUS waren geschonken; doch meer dan deze zes afbeeldingen van *overledene* professoren zijn er nu ook nog niet, hoewel het zeer aangenaam en doeltreffend zou zijn, indien zij, die portretten van vroeger hier geleefd hebbende Hoogleeraren bezitten, deze of kopijen er van wilden ten geschenke geven. In het Akademiegebouw worden ze op de veiligste en op de eervolste wijze bewaard.

— Weder zijn hier proeven met den telegraaf gehouden, welke alle met volkomen goed gevolg plaats hadden; in één oogenblag had men uit Assen, Zwolle en Arnhem berigten terug.

— Het in den afgeloopen winter alhier meermalen opgetreden rederijker-collegie „*Lulofs*" zal op den 2den October (zie advertentie) weder eene reeks van eenige weinige voorstellingen, waarschijnlijk in de schouwburgzaal, gaan beginnen. Wij vestigen er de aandacht onzer lezers op; vooreerst omdat die voorstellingen eenige genoegelijke avonden beloven; ten anderen omdat èn het doel èn de liefdadigheid van het collegie er aanspraak op maken. Voor hen die niet in de gelegenheid worden gesteld op de lijst van inteekening hunne medewerking te toonen, is er bij den bureaulist P. DE KONING en aan de schouwburgzaal gelegenheid zich van kaartjes te voorzien.

— Vrijdag l.l. bereikte het water binnen deze stad eene aanzienlijke hoogte; de peilschaal bij de groote spilsluizen teekende 1 el, 8 palm en 5 duim, de wind was N.N.W. — Gisteren hadden wij hier den geheelen dag stormachtig weder, dat in den afgeloopen nacht nog toenam, waardoor eenige boomen zijn ontworteld en aan sommige huizen schade is toegebragt. Het water stond te dezer stede, bij den W. wind, 1 el, 5 palm en 5 duim boven volzee. Heden morgen was het weder eenigzins bedaard, de wind was N.N.W.; nog de peilschaal teekende te 1 uur 1 el, 8 palm en 5 duim.

— Zaturdag l.l. is van de buitenwerf van den heer E. H. MEURSING, buiten de Kranenpoort alhier, met het beste gevolg van stapel geloopen het kopervast driemast schoonerschip *Schuringa*, groot pl. m. 150 last, kapt. H. O. ENGELSMAN, van *Veendam*.

— Heden morgen is alhier, uit Arnhem, aangevoerd het monument ter nagedachtenis van den heer J. H. SCHWEIG, in leven gepensioneerd adjudant-onderofficier, van het 8ste regement infanterie. Naar ons wordt berigt, zal dat gedenkteeken op de Noorder-begraafplaats gesteld worden, alwaar ook zijn stoffelijk hulsel rust. Op het monument, dat in den loop der volgende maand plegtig onthuld zal worden, leest men op de regterzijde: *Geboren te Nijmegen, den 14den Augustus* 1779; *overleden te Groningen, den* 10*den October* 1853; — op de linkerzijde: *In dienst getreden den* 6*den April* 1790, *bij het regement Hessen-Darmstad van de Republiek der Vereenigde Nederlanden; gepensioneerd den* 5*den Mei* 1844; — en op de grafzerk: *Ter gedachtenis, door de onderofficieren van het Nederlandsche leger*, 1854. Tegen den voorkant van het monument, hetwelk op het hoofdeinde van de zerk zal worden geplaatst, staat met vergulde letters: J. H. SCHWEIG, *gepensioneerd adjudant-onderofficier*.

— Als eene bijzonderheid wordt ons medegedeeld, dat zich bij den kastelein R. KLEIN, buiten de Apoort, eene jonge hen bevindt, die, den 20sten Maart l.l. geboren, reeds eijeren heeft gelegd en zelfs reeds zit te broeijen, wat bij eene hen van 6 maanden oud wel opmerkelijk mag genoemd worden.

— Bij besluit van den 19den September j.l. heeft Z M. benoemd: tot dijk- en buurregter van *Visvliet* en *Pieterzijl*, den heer K. HELLINGA.

— Door den raad der gemeente *Grijpskerk* is tot wethouder benoemd, de heer mr. M. DE MUINCK, notaris aldaar, in de plaats van den aftredenden wethouder, de heer P. BINDERVOET, die bij herbenoeming daarvoor heeft bedankt.

— Te *Termunten* is in plaats van den tot burgemeester benoemden wethouder, den heer P. A. TOXOPEUS, benoemd de heer G. A. MENSINGA.

— Gedurende dit jaar heeft het koolzaad in de gemeente *Bierum* aangebragt de aanzienlijke som van *f* 150,000, als: uit Bierum voor *f* 25,500, Losdorp *f* 7900, Spijk *f* 51,900, Godlinse *f* 21,600, Holwierde *f* 27,400, Krewerd *f* 9800. In het voorjaar van dit jaar is uit die gemeente uitgevoerd aan vette ossen en koeijen voor eene som van ruim *f* 50,000, n.l. uit Bierum voor *f* 8000, Losdorp *f* 6000, Spijk *f* 9600, Godlinse *f* 15,100, Holwierde *f* 6900, Krewerd *f* 6000. Te zamen alzoo ontvangen voor koolzaad en vee eene som van plm. *f* 200,000. De bevolking dier gemeente is ruim 3000 zielen en het kohier der grondlasten pl.m. *f* 25000.

— Men verzekert ons, dat een landbouwer te *Uskwerd* (de naam is ons opgegeven) gedurende den oogst van dit jaar zijne airen heeft laten lezen om de helft, n.l. de helft voor hem en de andere helft voor den armen zoeker. Bedenkt men hierbij, dat die landbouwer onder de rijkste boeren van de provincie kan worden geteld en dat de tegenwoordige duurte der landelijke produkten den landman zoo overvloedig geld aanbrengt, dan ziet men hieruit waartoe de geldzucht den mensch kan brengen.

— Gisteren morgen werd de veldwachter van *Kantens* door de naburen verwittigd, dat het huis van, en alleen bewoond wordende door den winkelier en pakdrager J. A. K., openstond en die persoon zelf niet werd vernomen. Zich dadelijk met een' der naburen in dat huis begevende, ontwaarde hij, dat de bewoner het op eene verdachte wijze verlaten had, daar zijne bovenkleederen op den grond en eene flesch met jenever benevens drie gulden aan geld op de tafel lagen. En daar genoemde persoon dikwijls blijken van verstandsverbijstering gegeven had en reeds eenmaal door den veldwachter in dien toestand uit den put gered was, deed zulks dezen nu ook terstond vermoeden dat het weder zoude hebben plaats gehad, 't geen zich ook bevestigde, daar men den ongelukkige van den bodem van den put levenloos ophaalde, waarin hij reeds eenige uren, alleen met hemd en ondergoed gekleed, scheen gelegen te hebben. Er bestaat geen twijfel of alleen verstandsverbijstering is hier de oorzaak.

— Ingevolge aanschrijving van het depart van oorlog, zullen de twee eskadrons Limburger jagers onder het kommando van den luit.-kolonel J. G. FUNDTER, wederom te Tilburg in garnizoen komen, waar ook het dépôt dier eskadrons zal worden geplaatst.

De *Prov. Fr. Court.* zegt intusschen het volgende: „Naar men verneemt, zal in den loop der volgende maand een gedeelte van het korps jagers te paard van hier naar Tilburg vertrekken en wel de staf, het dépôt en één eskadron, zullende anderhalf eskadron, onder kommando van den majoor *Erseij*, te dezer stede garnizoen houden."

— Van wege het ministerie van oorlog is magtiging verleend, om aan de militiens der ligting van 1851, die de vergunning tot het aangaan van een huwelijk mogten vragen, de daartoe vereischt wordende toestemming uit te reiken, met bepaling dat, zoo zij schuld op het kleedings- en reparatie-fonds mogten hebben, die eerst aan te zuiveren. Voor het geval van onvermogen, zal hun evenwel die toestemming kunnen worden verleend, mits het daartoe strekkend bewijs door de bevoegde autoriteit worde overgelegd.

Op e.k. Zaturdag zal de eerstaanwezende ingenieur te *Groningen*, onder nadere goedkeuring van den minister van oorlog, in het logement *het Wapen der Zeven Provinciën*, bij G. H. UITHOF, alhier, in het openbaar aanbesteden: Het doen van eenige werkzaamheden aan de affuitloodsen en het arsenaal te Groningen, met levering van het daartoe noodige.

Eenige proeven van broodbereiding en broodverbetering door den hoogleeraar *Liebig* genomen, hebben de uitkomst opgeleverd, dat versch bereid kalkwater het eenige werkzame en onschadelijke middel is om de kwaliteit van rogge en gemengd brood (commiesbrood, huisbak) ook van geringer meelsoorten, te verbeteren. Bij vijf ponden meel wordt één pond geheel zuiver kalkwater gevoegd; eerst het kalkwater en vervolgens het tot de deegbereiding noodige gewone water; versche zuurdeeg vereischt zooveel kalkwater niet als oude. Door het kalkwater wordt de zuurwording van het deeg, die vooral in roggebrood de hoofdoorzaak is van moeijelijke spijsvertering bij gevoelige personen, weggenomen, en daarmede de eenige grond die men voor de meerdere verteerbaarheid van het tarwebrood kan aanvoeren.

De kalk vormt met het vrije phosphorzuur in het meel, eene zekere hoeveelheid phosphorzuren kalk (beenaarde), bij gebrek waarvan de meeste broodsoorten ongeschikt worden, om er dieren op den duur mede te voeden en in het leven te houden, en als de ervaringen van dr. *Benecke* nopens de werking van phosphorzuren kalk op scrofuleuse kinderen bevestigd worden, dan mag men verwachten, dat het gebruik van bovengemeld brood eene groote kwaal in den lande welligt zal doen afnemen. Behalve deze physiologische werking, is het naar dit voorschrift vervaardigd brood ligt verteerbaar, niet zuur, vast, elastisch, sponsachtig en door toevoeging van wat meer zout zeer smakelijk. De door sommige bakkers gebruikt wordende aluin, om tarwebrood een schooner aanzien te geven, is ontegenzeggelijk nadeelig, en moest van wege de politie verboden worden. De aluin toch vermindert de verteerbaarheid en de voedingswaarde van het brood.

Volgens statistieke opgaven, aangaande de brood- en vleeschprijzen te Parijs, gedurende 1700—1853 verkrijgt men de volgende cijfers:

VAN HET BROOD.

Van	1700—1763	was de gemidd. prijs van 2 pd.	1 sous	6 deniers.
„	1763—1812	„	2	„
„	1812—1846	„	3	„
„	1846—1853	„	4	„

VAN HET VLEESCH.

Van	1700—1763	was de gemiddelde prijs van 2 ponden	5	sous.
„	1763—1812	„	9	„
„	1812—1846	„	11	„
„	1846—1853	„	18	„

Alzoo, van 1700 tot 1853 is de prijs van het brood meer dan verdubbeld, en die van het vleesch bijna verviervdubbeld. Maar terwijl de voortbrengselen van den landbouw en de veeteelt zoo in prijs stegen, daalden die van de producten der nijverheid. Lakens en wollen-stoffen zijn *tweederde* in prijs verminderd, en alle zijden en katoenen stoffen *drievierde*; een natuurlijk gevolg van de stoomwerktuigen.

Een Belgisch blad deelt het volgende belangrijke overzigt mede:

Op den 1sten dezer maand waren er in België 70,095 bedelaars, waaronder 38,871 mannen en 31,224 vrouwen.

Ziehier hoe deze cijfers zich per provincie verdeelen:

Getal bedelaren.

Provinciën	mannen	vrouwen	totaal.
Antwerpen	3,602	3,061	3,663
Brabant	6,058	5,341	11,399
West-Vlaanderen	4,945	3,696	9,641
Oost-Vlaanderen	13,749	19,989	24,738
Henegouwen	4,061	2,959	7,020
Luik	600	567	1,167
Limburg	1,449	892	2,342
Luxemburg	1,646	1,491	3,137
Namen	2,761	2,227	4,988
Totaal	38,871	31,224	70,095

70,095 bedelaars, op eene bevolking van 4 millioenen is een bedroevend cijfer.

Doch dit is alles nog niet.

Uit de officiële statistiek blijkt, dat 1,500,000 burgers door de openbare of de bijzondere liefdadigheid geholpen worden.

Een derde der bevolking! Wat moeten wij hier bijvoegen?

Uit Tripoli heeft men de jongste en zeer belangrijke tijdingen ontvangen van dr. BARTH, den vermaarden Engelschen reiziger, die in September des vorigen jaars tot Tombuctoo is doorgedrongen. Na den 5den October die stad te hebben verlaten is dr. BARTH, met doorworsteling van eindelooze moeijelijkheden en tallooze gevaren, te Sakatu, eene stad van Nigritië, aangekomen, alwaar hij zich in de eerste dagen van Februarij bevond. Hij werd met eene groote welwillendheid ontvangen door het aldaar gevestigde opperhoofd der Fellatahs; van dien vorst heeft hij, even als van den cheik van Tombuctoo, eene volkomene *imana* of algemeene magtiging voor alle Engelsche handelaars verkregen, om het land te bezoeken en handel te drijven, hetgeen blijk geeft van grooten vooruitgang en een vooroordeel doet ophouden dat te allen tijde tegen de Europeanen heeft bestaan. Van zijn verblijf te Sakatu maakte hij gebruik om een gedenkteeken op te rigten ter eere der nagedachtenis van *Clapperton*, beroemd Engelsch reiziger, aldaar in 1829 overleden.

Deze bijzonderheden zijn overgebragt naar Murzuk, de hoofdstad van Fezzan, door dr. VOGEL, die zich op het einde van Maart te Kuka, hoofdstad van het koningrijk Burnu, bevond, op zijnen terugtogt van eene reis door hem ondernomen naar het meer Tchad, welks onderzoek van zoo hoog gewigt is voor de aardrijkskunde van Midden-Afrika. Dr. VOGEL, die eene streek heeft doorkruist, geheel verschillend van die welke dr. BARTH bezoekt, heeft aan laatstgenoemden kunnen berigt geven van zijn verblijf in Burnu, en de twee onverschrokken reizigers moesten elkander op het einde van April of het begin van Mei aldaar ontmoeten, om gezamenlijk naar het meer Tchad terug te keeren en de Tchadda te bevaren, eene eerst sedert kort ontdekte rivier, die uit het meer komt en zich in den Niger ontlast op ongeveer 400 kilometers voor zijne uitwatering. Bij het vereenigingspunt van de Tchadda met den Niger, zouden dr. VOGEL en dr. BARTH een stoomschip vinden, afgezonden om hen aan boord te nemen en waarmede zij van den Atlantischen Oceaan naar Engeland zouden terugkeeren.

Gelukt dit plan, dan zullen de twee koene reizigers eene roemrijke onderneming volbragt, en een der meest belangrijke vraagstukken der hedendaagsche aardrijkskunde opgelost hebben.

(*Ingezonden.*)

Het Russische leger.

Een beschaafd Duitscher, op de grenzen van Rusland wonende, die zelf eenige malen die grenzen is overgetrokken, gaf mij dezen zomer een tafereel van den innerlijken toestand der Russische krijgsmagt, waarvan ik de volgende korte trekken mededeel.

Als er uit een dorp eenige rekruten moeten geleverd worden, omsingelt men dit onverhoeds bij nacht door eene talrijke magt, ligt de jongelingen van hun bed, en kiest de krachtigsten uit, in zulk een aantal, als dit dorp moet opleveren. Deze jongelingen worden naar het *andere* einde des rijks vervoerd, om *achttien* jaren te dienen! Die dan soldaat wordt, is voor zijne familie verloren, en gevoelt zich ongelukkig. Als soldaat bekomt hij weinig en slecht eten; de officieren bekorten hem er in, om het geld, dat *zij* er voor trekken, grootendeels zich te kunnen toeëigenen. Men ziet derhalve in Rusland soldaten *bedelen!* In zulk een leger kan geen geest, geen moed, geene veerkracht, geene vaderlandsliefde worden verwacht. Zij zijn er ook niet. De Russische soldaat vecht, omdat hij *moet*.

Op eigenaardige wijze wordt hij daartoe gedwongen. Hij weet, dat, zoodra hij in een' veldslag vlugt, de kanonnen van *zijn* volk, die achter hem in batterij staan, op *hem* worden gerigt en hij dus dan zeker verloren is. Den vijand tegenstand bieden is dus noodwendig. Doch waar hij geene kanonnen achter zich heeft, is hij een laf soldaat. Alleen in groote veldslagen kan dus de Russische armee overwinnen; in schermutselingen wordt zij verwonnen. Vandaar dat *Omer-pacha* veldslagen ontwijkt en alleen door den kleinen oorlog de Russen aantast. — De kozakken maken eene uitzondering op dezen regel; die zijn geborene krijgslieden en stroopers.

Het zal weldra blijken, of deze schets waarheid is.

X.

HARDDRAVERIJEN.

26 Sept. Te *Jouwerd*. Prijs: een extra fraai zilveren aansteekerskomfoor, of eene zware zilveren zak-tabaksdoos.

29 — Te *Joure*. Prijs: een zilveren tabakspot; premie: een pikeurs hoofdstel met toom en teugels.

2 Oct. *Aldaar*. Prijs: een zilveren tafel-tabakspot en dito komfoor; premie: eene dito zak-tabaksdoos

---

Kerknieuws.

Men verneemt dat er eindelijk een einde zal komen aan de vacature in de gemeente *Lettelbert*. Het predikants-inkomen zal gebragt worden op *f* 700. De kerk zal blijven in het bezit van haar regtmatig eigendom, en met zeven weken zal er de benoeming van eenen predikant plaats hebben.

— Z. Exc. de heer minister voor de zaken der Herv Eeredienst enz. heeft bij besluit van den 16den dezer, no. 10, goedgevonden, op te maken en aan den kerkeraad de kerkvoogden en notabelen der Hervormde gemeente te *Ten Boer* mede te deelen, de volgende alphabetische nominatie van predikanten en kandidaten. Predikanten: *J. Abresch*, te Muntendam; *A R. Holwerda*, te Oude Lemmer; *J. Engelsma Mebius*, te Paesens; *C. Muller Sissingh*, te Gieterveen, en *A. Zuidema*, te Schraard. Kandidaten: *H. Blankstein*, te Groningen; dr *H. G. Braam*, te Groningen; *C. E. Crull*, te Meppel; *N. E. Dinckgreve*, hulpprediker te Bakkeveen; *J. de Raad Offerhaus*, te Leermens; *W. G. Stuivinga*, hulpprediker te Hollandsche Veld, en *D. F. Thieme*, hulpprediker te Gorredijk.

— Uit het te voren gemeld zestal is door den algemeenen kerkeraad der Ned. Hervormde gemeente te Zwolle, het volgend drietal predikanten geformeerd: ds. *Poortman* te Leerdam, *Oolgaardt* te Sneek; *Uden Masman* te Meppel. En daaruit den 19den September beroepen: ds. *Poortman* te Leerdam.

— Z M. heeft goedgekeurd de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden van de Herv. gem. te Heeswijk, Dinther en Nestelrode op *R. P. Verbeek*, predt. te Doorn; te Waalwijk op *W. van der Veen*; te Berkel en Rodenrijs op *T. E. Heinecken*, predt. te Burum c. a.; te Geervliet op *J. Romeny*, predt. te Hall; te Schore op *H. van Strien*, *C.z.*, predt. te Klevenskerke; te Nieuwland op *J. W. van Maanen*; van de Evang.-Luth. gem. te Schiedam op *J. D. Siegmund Jr.*, predt. te Harlingen.

KAMPEN, 23 Sept. Op de vragen betreffende de alhier op te rigten theologische school der Christelijke Afgescheiden Gereformeerde kerk, kunnen wij thans officiëel berigten, dat de opening dier school eenige vertraging heeft ondergaan, door de tusschenkomende bedanking van den tot leeraar dier school benoemden predikant *Bavinck*.

De synode door welke de oprigting dier school bepaald was, had tevens besloten dat zij niet geopend mogt worden, dan nadat vier leeraren de benoeming zouden hebben aangenomen.

In die vacature is thans door de senatoren alhier, den 20sten en 21sten dezer vergaderd, voorzien, door de benoeming van den weleerw. heer *P. J. Oggel*, thans predikant te Utrecht.

Indien nu zeerw., die zich vóór den 21sten October a.s. zal moeten verklaren, deze benoeming aanneemt, dan wordt de school zes weken daarna geopend, tenzij zulks door omstandigheden van het jaargetijde mogt worden verhinderd.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.